

Maksupalvelulaki

Lausuntotiivistelmä

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2009:18

Maksupalvelulaki

Lausuntotiivistelmä

OIKEUSMINISTERIÖ

ISSN 1458-7149

ISBN 978-952-466-913-9 (nid.)

ISBN 978-952-466-914-6 (PDF)

Oikeusministeriö

Helsinki 2009

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä	
Jouni Gauriloff		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Maksupalvelulaki. Lausuntotiivistelmä			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Oikeusministeriö pyysi 24.4.2009 päivätyllä kirjeellä esitysluonnoksesta lausuntoa 36 viranomaiselta, järjestöltä ja yritykseltä 22.5.2009 mennessä. Lausuntoja saapui 29. Lausunnoissa yleisesti ottaen puolletaan maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoa esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla. Useat lausunnonantajat ovat kommentoineet maksupalvelulakiin ehdotettua säännöstä, jonka mukaan palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käyttämisestä. Osa lausunnonantajista kannattaa ehdotettua säännöstä, osa vastustaa sitä. Monet lausunnonantajat ovat esittäneet huomioita säännöksestä, joka tuo matkapuhelimella tai muulla vastaavalla välineellä toteutettavat maksut maksupalvelulain soveltamisen piiriin. Lausunnoissa on yleensä puollettu maksupalveludirektiivin mahdollisimman suppeaa tulkintaa tällaisten maksujen osalta. Lisäksi useat lausunnonantajat ovat vaatineet lain voimaantuloajankohdan lykkäämistä.			
Avainsanat: (asiasanat) maksupalvelut, maksut, maksukortit, maksuvälineet, pankit, pankkipalvelut, tilisiirrot, kuluttajansuoja			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 23/41/2007, OM031:00/2007			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2009:18		ISSN 1458-7149	ISBN 978-952-466-913-9 (nid.) 978-952-466-914-6 (PDF)
Kokonaissivumäärä 56	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIE MINISTERIET

Utgivningsdatum
5.8.2009

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Remissammandrag	
Jouni Gauriloff		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes	
Publikation (även den finska titeln) Betaltjänstlagen. Remissammandrag (Maksupalvelulaki. Lausuntotiivistelmä)			
Publikationens delar			
Referat			
<p>Justitieministeriet anhöll med ett brev daterat 24.4.2009 om utlåtande av 36 myndigheter, organisationer och företag. Utlåtandena skulle vara justitieministeriet tillhanda senast 22.5.2009. Sammanlagt 29 utlåtanden kom in.</p> <p>I utlåtandena understöds allmänt taget genomförandet av betaltjänstdirektivet på det sätt som föreslås i propositionsutkastet.</p> <p>Flera remissinstanser har kommenterat den bestämmelse som föreslås i betaltjänstlagen och enligt vilken en tjänsteleverantör inte får hindra betalningsmottagare från att av betalaren begära en avgift eller att erbjuda en nedsättning vid användning av ett betalningsinstrument.</p> <p>Många remissinstanser har kommenterat bestämmelsen som innebär att betalningstransaktioner som genomförs med mobiltelefon eller någon annan motsvarande utrustning ska omfattas av betaltjänstlagen. I utlåtandena har i allmänhet förespråkats en så snäv tolkning som möjligt av betaltjänstdirektivet när det gäller sådana betalningstransaktioner.</p> <p>Dessutom har flere remissinstanser krävt att tidpunkten för lagens ikraftträdande skjuts fram.</p>			
Nyckelord betalningstjänster, betalningar, betalkort, betalningsmedel, banker, banktjänster, gireringar, konsumentskydd			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) JM 23/41/2007, JM031:00/2007			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2009:18		ISSN 1458-7149	ISBN 978-952-466-913-9 (häft.) 978-952-466-914-6 (PDF)
Sidoantal 56	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ	9
2 YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT	16
2.1 Maksupalvelulaki	16
2.2 Kuluttajansuojalaki	48
2.3 Viestintämarkkinalaki	48
2.4 Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista..	48
2.5 Henkilötietolaki.....	49
2.6 Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä.....	49
2.7 Veronkantolaki	49
2.8 Muita huomautuksia.....	50
LIITE.....	52

1 Yleistä

Oikeusministeriön asettama maksupalvelutyöryhmä luovutti mietintönsä 18.12.2008. Mietinnössä ehdotettiin säädettäväksi maksupalvelulaki, jolla pantaisiin täytäntöön maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY, jäljempänä maksupalveludirektiivi) III ja IV osaston säännökset. Maksupalvelulailla kumottaisiin tilisiirtolaki. Lisäksi mietinnössä ehdotettiin eräitä muutoksia kuluttajansuojalakiin, viestintämarkkinalakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annettuun lakiin, henkilötietolakiin, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin ja veronkantolakiin.

Työryhmän mietinnön pohjalta oikeusministeriössä laadittiin 24.4.2009 päivätty luonnos hallituksen esitykseksi maksupalvelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esitysluonnoksessa mietintöön oli tehty eräitä suhteellisen vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä.

Oikeusministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausuntoa 36 viranomaiselta, järjestöltä ja yritykseltä. Lausuntoja saapui 29.

Lausuntonsa antoivat seuraavat tahot: valtiovarainministeriö (jatkossa VM), liikenne- ja viestintäministeriö (jatkossa LVM), työ- ja elinkeinoministeriö (jatkossa TEM), Kilpailuvirasto, Kuluttajavirasto, Suomen Pankki, Tietosuojavaltuutettu, Verohallinto, Viestintävirasto, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE, Elinkeinoelämän keskusliitto EK (jatkossa EK), Finanssialan Keskusliitto ry (jatkossa FK), Keskuskauppakamari, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry, Kaupan Liitto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML, Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL, Teleforum ry, Suomen Yrittäjät, Viestinnän Keskusliitto ry, Automatia Pankkiautomaatit Oy, Diners Club Finland Oy, DNA Oy, Eurocash Finland Oy, Luottokunta, MTV MEDIA, Nordea Pankki Suomi Oyj ja Uphill Oy.

Lausuntotiivistelmän liitteessä on eritelty yksityiskohtaisemmin tahot, joilta lausuntoa pyydettiin ja jotka sen antoivat.

Lausunnoissa yleisesti ottaen puolletaan maksupalveludirektiivin täytäntöönpanoa esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla.

Useat lausunnonantajat ovat kommentoineet maksupalvelulakiin ehdotettua säännöstä, jonka mukaan palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käyttämisestä. Osa lausunnonantajista kannattaa ehdotettua säännöstä, osa vastustaa sitä.

Monet lausunnonantajat ovat esittäneet huomioita säännöksestä, joka tuo matkapuhelimella tai muulla vastaavalla välineellä toteutettavat maksut maksupalvelulain soveltamisen piiriin. Lausunnoissa on yleensä puollettu maksupalveludirektiivin mahdollisimman suppeaa tulkintaa tällaisten maksujen osalta.

Lisäksi useat lausunnonantajat ovat vaatineet lain voimaantuloajankohdan lykkäämistä.

Suomen Pankki ja **Automatia Pankkiautomaatit Oy** totesivat, ettei niillä ole huomautettavaa ehdotuksesta maksupalvelulaiksi. **Teleforum ry:**lla ei ole kantaa maksupalvelulain materiaalisista säännöksistä. **Diners Club Finland Oy** lausuu ainoastaan maksupalveludirektiivin ns. ”surcharging” artiklasta ja tämän implementoinnista Suomen lainsäädäntöön, joka on luonnoksessa otettu 60 §:ään. Tässä kysymyksessä **Diners Club Finland Oy** suhtautui negatiivisesti ehdotettuun sääntelyyn. **Kuluttajavirasto** lausuu pääasiassa seikoista, joissa on maksupalveludirektiivin mukaisesti kansallista liikkumavaraa tai jotka ovat direktiivin soveltamisalan ulkopuolella.

LVM:n mielestä esityksessä on onnistuttu pääosin löytämään tarkoituksenmukaiset ratkaisut direktiivin täytäntöönpanoon.

DNA Oy katsoo, että maksupalvelulakiehdotus aiheuttaa huomattavia vaikutuksia teleyritysten ja niiden sopimuskumppaneina toimivien palveluntuottajien toimintaan. Mikäli teleyritys haluaa jatkossa tarjota maksupalveluita, tulee sen erottaa maksupalvelutoiminta muusta toiminnastaan, jotta se voi noudattaa pakottavasta sääntelystä johtuvia velvoitteita. Maksupalvelulain alaan kuuluvat palvelut eivät välttämättä ole teleyritysten ydinliiketoimintaan kuuluvia palveluja. Ehdotuksen vaikutukset ulottuvat voimakkaasti teleyritysten sopimusvapauteen, lisäävät merkittävästi luottotappioriskiä ja aiheuttavat merkittäviä muutoksia asiakas- ja laskutusjärjestelmiin. Tämän vuoksi joutuvat teleyritykset harkitsemaan tarkkaan ehdotetun lain vaikutukset ja sen, aiheuttavatko lakiehdotuksesta mahdollisesti aiheutuvat luottotappiot sellaisen riskin ja järjestelmämuutokset sellaisia kustannuksia, ettei maksupalveluja kannata enää tarjota teleyritysten liittymäasiakkaille.

EK toivoo, että maksupalveludirektiivin kansalliset täytäntöönpanoprosessit (**OM:**n ja **VM:**n toimesta) viedään eduskunnan käsiteltäväksi samanaikaisesti, jotta direktiivin tarkoitus ja sisältö on mahdollista hahmottaa yhtenäisenä kokonaisuutena niin maksupalveluiden tarjoajien kuin käyttäjien näkökulmasta tarkasteltuna.

Maksupalveludirektiivi on sisällöltään hyvin vaikeaselkoinen, mikä on aiheuttanut kansalliseen lainvalmisteluprosessiin merkittäviä haasteita. Direktiivin valmistelussa ei ole riittävästi onnistuttu huomioimaan erilaisten maksupalveluiden ominaispiirteitä. Direktiivissä on useita artikloita, jotka eivät ole sovellettavissa samalla tavalla esim. pankkien ja teleyritysten tarjoamiin maksupalveluihin.

Direktiivi ei myöskään riittävässä määrin tue tietoyhteiskuntakehitystä eikä sähköisten palveluiden edistämistä. Koska direktiivi perustuu maksimiharmonisaatioon, kansallinen liikkumavara on monilta osin rajoitettu. **EK** pitää tärkeänä, että siltä osin kun kansallista harkintavaltaa on mahdollista käyttää, lainvalmistelussa tulisi pyrkiä tekemään valintoja ja tulkintaratkaisuja, jotka tukevat tietoyhteiskuntakehitystä sekä suomalaisten yritysten pärjäämistä sisämarkkinoilla maksupalveluiden tarjoajina ja käyttäjinä toimiessaan.

EK kuitenkin katsoo, että pitkän aikavälin tarkastelun perusteella voidaan direktiiviä pitää yleisesti kannatettavana. Euromaksualueen käyttöönoton vaikutukset on nähtävä kokonaisuutena positiivisiksi ja esim. suuret EU:n alueella toimivat yritykset tämän hankkeen välittömiksi hyötyjiksi.

FiCom ry kannattaa direktiivin tavoitteita yhtenäisen lainsäädäntökehikon luomisesta, kilpailun edistämisestä, tehokkuuden luomisesta ja kuluttajien oikeuksien turvaamisesta.

FiCom ry pitää valitettavana sitä, että lakiehdotusten pohjana oleva direktiivi ei ota huomioon soveltamisalan piiriin ehdotettujen maksupalvelujen ja maksuvälineiden ominaispiirteitä, ei tue tietoyhteiskuntakehitystä eikä sähköisten palvelujen edistämisyrkimyksiä.

FiCom ry:n näkemyksen mukaan uhkana on, että direktiiviin perustuvalla sopimusvapautta merkittävästi rajoittavalla sääntelyllä ylisäännellään tarpeettomasti ja kahdenkertaisesti sellaisia uusia palvelukokonaisuuksia, joiden toiminnassa ei ole sellaisia puutteita, joiden ehkäisemiseen direktiivin säätämällä on pyritty. Maksupalveludirektiivi on pääosin täysharmonisaatiodirektiivi. Ehdotetun sääntelyn negatiiviset vaikutukset johtuvat siten pääosin direktiivistä. Kansallisilla valinnoilla ja tulkintaratkaisulla voidaan kuitenkin vaikuttaa lopputulokseen.

FiCom ry toteaa, että ehdotettu lainsäädäntö on teleyritysten näkökulmasta tarkasteltuna uudentyyppistä. Ehdotetulla lainsäädännöllä on vaikutusten arvioinnista ilmenevin tavoin erittäin huomattavia vaikutuksia teleyritysten ja näiden sopimuskumppanien toimintaan. Sääntelyn edellyttämät sopeuttamistoimet ovat erittäin merkittäviä ja sääntelyllä voi olla yllättäviäkin vaikutuksia, joiden ennakoiminen on vaikeaa.

Maksupalvelua tarjoavien teleyritysten yritysten tulisi jatkossa käytännössä erotella maksupalvelutoiminta muusta toiminnastaan ja rakentaa viestintäpalvelujen toimivuuden ja laskutuksen kannalta keskeiset tietojärjestelmänsä merkittävilta osin uudestaan siten, ne muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden myös numeroinnin ja jo käytössä olevien palvelujen estojärjestelmien kanssa. Muutokset tulisi FiCom ry:n näkemyksen mukaan voida toteuttaa niin, että ne eivät edellyttäisi ensisijaisesti viestintäpalvelujen tarjontaa ja jo viestintälainsäädännön asettamia edellytyksiä vastaavien järjestelmien uudistamista kokonaisuudessaan, eivätkä vaikututtaisi negatiivisesti viestintäpalvelujen ja laskutuksen toimivuuteen.

Teleyritysten järjestelmät on rakennettu siten, että ne perustuvat viestinvälityksen reaaliaikaisuuteen. Maksupalvelujen erottelemisen ja järjestelmien muokkaaminen aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia ja erittäin suuria kustannuksia. Siitä, millä tavoin muutokset voitaisiin toteuttaa, ei vielä ole täyttä selvyyttä. Esimerkiksi tiedonantovelvoitteiden täyttämistä ja 34 §:n mukaisen määräaikaistenkin puitesopimusten irtisanomisoikeudesta johtuvien tietojärjestelmä- ja sopimusmuutosten tekeminen johtaa myös todennäköisesti tarpeeseen muuttaa Viestintäviraston antamia teknisiä määräyksiä puhelinverkon numeroinnista ja estoluokituksista siten, että maksupalveluille määritellään oma estoluokkansa. Muutosten toteuttamisen ei ole arvioitu olevan mahdollista esitetyssä voimaantuloaikataulussa.

Ehdotettu laki aiheuttaa yrityksille erittäin merkittäviä kertaluotoisia ja jatkuvia kustannuksia, joiden on arvioitu johtavan maksupalveluja koskevien hintojen nousuun. Kertaluontoiset kustannukset johtuvat erityisesti järjestelmä- ja sopimusmuutostarpeista ja jatkuvat kustannukset esitettyjen tiedonantovelvollisuuksien edellyttämästä lisääntyvästä tarpeesta toimittaa asiakkaille tietoja käytännössä usein postitse kuukausittain. Lain edellyttämien muutosten aiheuttamien kustannusvaikutusten on arvioitu olevan teleyritysten tarjoamien maksamispalvelutoiminnan laajuuteen nähden niin suuria, että soveltamisalan piiriin tulevien palvelujen tarjonta voidaan joutua lopettamaan.

Tiedonantovelvoitteita koskevissa tulkintaratkaisuisissa tulisi FiCom ry:n näkemyksen mukaan kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tietoja voitaisiin toimittaa maksupalvelun käyttäjille teleyritysten käytössä olevien järjestelmien mahdollistamissa puitteissa ja sähköisessä muodossa käyttäen hyväksi viestintävälinettä, jossa itse palvelua käytetään tai se tilataan. Tällä tavoin voitaisiin edistää sähköisten palvelujen kehitystä ja vähentää olennaisesti sääntelystä johtuvia kustannuksia.

FiCom ry pitää tärkeänä, että direktiivin implementoinnin voimaansaattamisen yhteydessä uuden lainsäädännön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan jatkuvasti kansallisesti erityisen tarkasti tietoyhteiskuntakehityksen ja sähköisten palvelujen edistämisympäristöjen näkökulmasta siten, ettei se aiheuta esteitä uusien palvelujen kehitykselle ja markkinoille tuomiselle.

FK:n lausunto koskee vain maksupalvelulakiehdotusta. Ehdotetun maksupalvelulain taustalla on maksupalveludirektiivi, jonka kansallinen täytäntöönpano on ollut direktiivin vaikeaselkoisuuden vuoksi osin erittäin hankalaa. Omat vaikeutensa on aiheuttanut myös se, ettei direktiivi ota riittävällä tavalla huomioon eri maksupalvelujen erityispiirteitä. Esimerkiksi eräät artiklat soveltuvat korttimaksamiseen vain vaivoin, jos sitenkään. Kun kansallista liikkumavaraa ei lisäksi ole ollut juuri lainkaan, on ollut todellinen haaste luoda näistä aineksista mahdollisimman toimiva kansallinen lainsäädäntö. Lähtökohdat huomioon ottaen tässä on onnistuttu suhteellisen hyvin.

Direktiivin tulkinnanvaraisuuden johdosta komissio on joutunut antamaan lukuisia vastauksia sille esitettyihin yksittäisiin tulkintakysymyksiin. FK pitää ehdotettua sääntelyä osittain epäjohdonmukaisena siinä suhteessa, millä tavoin direktiivin sanamuotoja ja komission yksittäisiin tulkintakysymyksiin antamia vastauksia on ehdotuksessa sovellettu. Arvopäivän ja tosiasiallisen koronlaskentakäytännön suhteen direktiivin ja ehdotetun lain sanamuodot antavat perusteita toisenlaiseen tulkintaan kuin mihin ehdotuksen perusteluissa on komission Suomelle antamaan, julkaisemattomaan kannanottoon nojautuen päädytty. Perusteluissa esitetty tulkinta voi johtaa kestävämpään tilanteeseen sellaisten palveluntarjoajien kannalta, joilla on toimintaa useammassa eri maassa. Toteuttamisaikasaännösten soveltaminen on puolestaan laajennettu koskemaan paitsi maksaja-aloitteisia myös maksunsaaja-aloitteisia maksutapahtumia direktiivin sanamuotoon perustuen ja jättäen huomiotta komission julkaisemat vastakkaiset kannanotot.

Ehdotetun sääntelyn ulottamista ns. kolmansiiin valtioihin ja kolmansiiin valuuttoihin ei myöskään ole voitu pitää itsestään selvänä ottaen huomioon Euroopan parlamentin

kanta ja komission julkaisemat kannanotot. Komissio on todennut, ettei direktiiviä sovelleta 2 artiklan nojalla ja että sääntelyn ulottaminen näihin tilanteisiin on jäsenvaltioissa vapaaehtoista. Tietävästi suurin osa jäsenvaltioista ei ole laajentamassa soveltamisalaa sanotulla tavalla. Vaikka FK ei pidä perusteltuna sääntelyn soveltamista kyseisiin tilanteisiin, se kuitenkin toteaa, että esitysluonnoksessa on pyritty ottamaan huomioon niitä käytännön ongelmakohtia, joita se on työryhmässä tuonut esille.

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE pitää hyvänä, että maksupalveluista esitetään säädettäväksi kattava lainsäädäntö. Pankkiasioissa tulee runsaasti yhteydenottoja tilinkäyttöön ja maksamiseen liittyvissä asioissa. Eniten kysymyksiä on tullut pankkien kortteihin liittyvissä kysymyksissä. Kadonneiden tai varastettujen korttien osalta on ollut epäselvyyttä vastuukysymyksistä, kun kortilla on tehty oikeudettomia ostoksia tai nostoja. Kotimaan maksujenvälityksen osalta on kyse ollut mm. siitä, miten pitäisi toimia, jos varat ovat asiakkaan itsepalveluna tehdyn näppäilyvirheen vuoksi menneet väärälle tilille. Epäselvyyttä on ollut myös siinä, missä vaiheessa maksutoimeksianto voidaan vielä peruuttaa. Ulkomaanmaksujen osalta on selvitetty mm. varojen hidasta kulkua ja maksusta eri vaiheissa perittyjä kuluja. Esitys antaa hyvät raamit useisiin toimistossamme esille tullessiin asiakkaiden pulmatilanteisiin.

Keskuskauppakamari toteaa, että esitys perustuu direktiiviin. Siten Keskuskauppakamari pitää sitä perusteltuna ja kannattaa sen antamista.

Esitys on kehittynyt jatkovalmistelussa myönteiseen suuntaan. Keskuskauppakamari pitää hyvänä menettelyä, jossa oikeusministeriö varasi valmistelutyöhön osallistuneille mahdollisuuden esittää VM:ssä rinnakkain tehdyn valmistelutyön perusteella tarkentuneita näkemyksiä ehdotuksesta. Eräät soveltamisalaa koskevat ratkaisut tulevat kuitenkin edelleen jäämään soveltamiskäytännön varaan, mikä aiheuttaa epäselvyyttä yritysten liiketoiminnan jatkamiselle ja kehittämiseksi sekä vaikeuttaa sääntelyn vaikutusten arviointia. Sääntelyn vaikutuksia olisi hyvä seurata, ja pyrkiä tarvittaessa vaikuttamaan Euroopan unionissa direktiivin muuttamiseksi.

Direktiivissä ylisäännellään markkinoiden vapaaseen toimintaan ja sopimusvapauteen puuttamalla monelta osin merkittävästi ja tarpeettomasti palveluita, joiden toiminnassa ei ole osoitettu olennaisia epäkohtia. Direktiivi ei myöskään tue tietoyhteiskunnan ja sähköisten palveluiden kehitystä. Vaikka ehdotetussa lainsäädännössä on valtaosin kysymys direktiivin täytäntöönpanosta ja ei-toivotut ratkaisut johtuvat pitkälti direktiivistä, kansalliset valinnat ja tulkintaratkaisut vaikuttavat lopputulokseen.

Ehdotettu lainsäädäntö vaikuttaa erittäin merkittävästi yritysten, ennen kaikkea luottolaitosten, teleyritysten ja lisäarvopalveluiden tarjoajien, liiketoimintaan ja aiheuttaa niille suuria kustannuksia. Lisäksi sääntely vaikuttaa välillisesti mainittujen yritysten sopimuskumppaneiden, kuten esimerkiksi kaupan alalla toimivien yritysten liiketoimintaan. Sääntelystä aiheutuvat kustannukset ovat niin merkittäviä, että joitain tällä hetkellä tarjottavia palveluita voidaan joutua lopettamaan. Myönteistä on, että sääntelystä seuraava toteuttamisaikojen lyheneminen parantaa maksunsaajina olevien yritysten asemaa ja tehostaa markkinoiden toimintaa.

Yrityksille aiheutuu kustannuksia erityisesti tietojärjestelmiin tarvittavista muutoksista ja tiedonantovelvollisuuksien täyttämistä. Tiedonantovelvollisuuksien täyttämistä aiheutuvat kustannukset ovat luonteeltaan jatkuvia ja ne tulevat oletettavasti nostamaan palveluista perittäviä hintoja. Kustannuksia voitaisiin merkittävästi pienentää, jos tiedonantovelvollisuudet voitaisiin täyttää sähköisesti esitettyä laajemmin.

Suomalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että Euroopan unionin sisämarkkinoilla toimiviin yrityksiin kohdistuva sääntely on yhdenmukaista yrityksen sijaintivaltiota riippumatta. Yritysten kilpailukyvyn kannalta olisi hyvin haitallista, jos kansalliset lainsäädäntöratkaisut erityisesti soveltamisalan osalta poikkeaisivat eri jäsenmaissa. Hyväksyttävänä ei voida pitää esimerkiksi tilannetta, jossa joidenkin palveluiden katsottaisiin Suomessa kuuluvan direktiivin ja siitä seuraavan kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan ja jossain muussa jäsenmaassa ei. Tällöin samoja palveluita voitaisiin mahdollisesti tarjota tällaisessa muussa jäsenmaassa olennaisesti lievemmän sääntelyn alla. Tällaisten kielteisten vaikutusten estämiseksi on edelleen tarpeellista seurata tarkoin direktiivin täytäntöönpanoa muissa jäsenmaissa ja siellä tehtyjä tulkintaratkaisuja, ja tarvittaessa tehdä sen perusteella esitykseen muutoksia, jotta suomalaisten yritysten kilpailukyky turvataan.

Kilpailuviraston käsityksen mukaan ehdotuksella on pääasiassa myönteisiä kilpailuvaikutuksia, koska uudistuksen tavoitteena on lisääntyvien mittakaavaetujen avulla ja kansainvälisellä kilpailulla laskea maksujärjestelmien nykyisin korkeita kustannuksia sekä varmistaa tasapuoliset kilpailuolosuhteet.

Kilpailuviraston mielestä pankkien tiedonantovelvollisuuksien lisääminen parantaisi mahdollisuuksia vertailla eri palveluntarjoajien palveluja. Myös asiakkaan mahdollisuus irtisanoa määräaikainen sopimus milloin tahansa ilman siitä perittäviä maksuja helpottaisi pankin vaihtamista ja toisi kilpailupainetta alalle.

Lisäksi Kilpailuvirasto on kiinnittänyt huomiota telealan yritysten asian valmistelun yhteydessä esittämään arvioon siitä, että lain tuomista uusista velvoitteista ja järjestelmämuutoksista saattaisi aiheutua siinä määrin kustannuksia, että niiden olisi lopetettava maksupalveluiden tarjoaminen. Uudella lailla voi tästä näkökulmasta mahdollisesti olla alalle tulon esteitä lisääviä sekä alalla pysymistä vaikeuttavia vaikutuksia.

Nordea Pankki Suomi Oyj toteaa, että ehdotetulla lailla on huomattava taloudellinen merkitys talletuspankeille. Myös maksupalvelujen käyttäjille laista aiheutuvat kustannukset kanavoituvat pääosin talletuspankkien kautta.

Viestinnän Keskusliiton mukaan direktiivin jäsenvaltioille jättämä liikkumavara on käytettävä hyväksi täysimääräisesti, jotta kansallinen kilpailukyky voidaan alalla turvata ja jottei kotimaisia ja kotimaahan sijoittautuneita toimijoita syrjitä. Implementointi ei saa johtaa tilanteeseen, jossa Suomen maksupalvelulain säännökset tulee houkuttelevaksi kiertää sijoittautumalla toiseen jäsenvaltioon.

Suomen Yrittäjät kirjoittaa, että lakiluonnoksessa ei ole esitetty riittävällä tavalla, millaisia vaikutuksia lainsäädännöllä tulee olemaan niiltä osin kuin pienyrityksiin ja kuluttajiin kohdistuva sääntely poikkeaa toisistaan.

Teleforum ry kirjoittaa, että lisäarvopalveluiden tuottajien kannalta lainsäädäntö on erittäin haitallinen. Mobiilimaksaminen on otettu lainsäädäntöön mukaan laajempaan kuin se on alun perin tarkoitettu. Vaadittavat järjestelmämuutokset aiheuttavat suuria suoria kustannuksia operaattoreille, jotka joutuvat muutokset toteuttamaan. Tämä nostaa suoraan kuluttajahintoja.

Kun maksupalvelulainsäädäntöä suunniteltiin EU:ssa vuosituhaten alussa, näytti hetken siltä, että mobiilipalvelut muuttavat maailman. Sittenkin kehitysnopeus on tasaantunut ja palvelut eivät ole vielä saavuttaneet sitä tasoa, jota kuviteltiin maksupalvelulainsäädäntöä suunniteltaessa. Mobiilimaksaminen ei ole toteutunut EU:ssa eikä missään jäsenmaassa. On olemassa muutamia toimivia palveluita, mutta kokonaisuutena ajatellen mobiilipalvelut eivät kilpaile pankkien tai luottokorttiyhtiöiden maksunvälityksen kanssa.

Koska palvelut eivät ole kehittyneet odotetulla tavalla, on nyt säädettävänä oleva laki erittäin tulevaisuuteen suuntautunut mobiilipalveluiden osalta. Tällä hetkellä ei ole olemassa oikeushyvää, jota lainsäädännöllä suojattaisiin. Käytettäessä mobiilipalvelua tavaroiden tai palvelusten maksamiseen, saa kuluttaja ostamansa tuotteen/palvelun käyttöönsä välittömästi. Kuluttaja maksaa ostamansa tuotteen/palvelun puhelinlaskunsa osana noin puolentoista kuukauden kuluttua varsinaisesta ostotapahtumasta. Kuluttajaa ei siis tarvitse suojata palvelun toimittamisen vakuudeksi. Palveluntuottaja taas joutuu sopimaan mobiilioperaattorin kanssa asiat täysin operaattorin vakioehtojen mukaisesti, jolloin maksunsaajakaan ei hyödy säädettävästä laista. Maksunsaajalle ei myöskään kerry palvelun toteuttamisesta/tuotteen myymisestä sellaista tietoa, jolla palveluntuottaja voisi itsenäisesti periä saatavaansa kuluttajalta/maksajalta. Ainoa, joka perintää voi suorittaa, on operaattori.

VM pitää hyvänä, että direktiivin täytäntöönpanossa on käytetty myös kansallista liikkumavaraa. VM:n näkemyksen mukaan esitys täyttää hyvin uudistukselle asetetut tavoitteet. VM toteaa, vaikka esitys aiheuttaa merkittäviä kustannuksia, ovat nämä kustannukset kertaluonteisia, jolloin kokonaisvaikutus on kansantaloudelle positiivinen. Lisäksi VM toivoo, että jatkovalmistelussa voitaisiin täsmentää palveluntarjoajille syntyvien kustannusten arviointia. VM on yksityiskohtaisemmin kommentoinut Veronkantolakiin liittyviä seikkoja.

2 Yksityiskohtaiset kommentit

2.1 Maksupalvelulaki

1 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa: **DNA Oy, EK, Keskuskauppakamari, FiCom ry, LVM, MTV MEDIA, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML, Teleforum ry ja Viestinnän Keskusliitto.**

DNA Oy lausuu, että ehdotetun lain perusteluiden mukaan mm. lisämaksulliset puhepalvelut jäävät soveltamisalan ulkopuolelle, jos se, jolle teleyritys tilittää palvelun käytön perusteella maksuja, ei voi itse velkoa käyttäjää esim. tilanteessa, jossa palvelua ei ole maksettu. Tällaisia palveluja ovat esim. puhelimitse tarjottavat aikuisviihde-, lääkäri- tai asianajopalvelut. Tällä hetkellä, mikäli asiakas jättää puhelinelaskustaan osan maksamatta, on teleyritys velkonut maksamatonta osuutta asiakkaalta viimekädessä perinnän kautta. Mikäli teleyritys ei ole saanut perinnänkään kautta maksua, on luottotappio jäänyt palveluntuottajalle. Tällaisessa tilanteessa teleyritys ja palveluntuottaja ovat voineet sopia, että palveluntuottajalle luovutetaan tarpeelliset tiedot maksun perimiseksi, mikäli palveluntuottaja näin haluaa. Ehdotetun lain mukaan jatkossa näin ei voisi enää tehdä tai palvelu olisi maksupalvelu. Tällä hetkellä vakiintuneen käytännön ja myös esim. kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännön mukaisesti sopimus palvelusta syntyy asiakkaan ja palveluntuottajan välille, teleyrityksen toimiessa ainoastaan viestin välittäjänä ja laskutuspalvelun tarjoajana.

DNA Oy katsoo, että perusteluissa kuvattu velkomisperusteen merkitys ja tulkinta voi johtaa helposti tilanteeseen, että luottotappioriski jäisi kokonaan teleyritykselle ja koska palveluntuottaja ei voisi velkoa asiakasta, sopimus palvelusta katsottaisiinkin syntyneen teleyrityksen ja asiakkaan välille eikä palveluntuottajan ja asiakkaan välille. Mikäli luottotappioriski jäisi kokonaan teleyritykselle, tulisi tarve muuttaa tulojakoa niin, että mahdollinen luottotappioriski tulee katetuksi. Tällöin palveluntuottajien tulot tulisivat pienenemään. Lisäksi velkomiskriteeri on olennainen osa sopimussuhdetta, vaikka palveluntuottajat eivät velkomista käytännössä olisi tehneetkään. Mikäli palveluntuottaja ei voi velkoa, voi joku esittää väitteen, ettei palveluntuottajan ja asiakkaan välillä voi olla sopimussuhdetakaan.

Tällöin DNA Oy näkee riskinä sen, että teleyritys joutuisi vastuuseen palvelusta, jota se ei ole itse tuottanut, tarjonnut tai markkinoinut. Pahimman skenaarion mukaan palveluntuottaja voisi myydä palveluita kenelle tai miten vain, kun loppukädessä luottoriski ja sopimusvastuu olisi teleyrityksellä. DNA Oy katsoo, että velkomiskriteerin ja sitä kautta mahdollisen sopimusvastuun siirtäminen teleyrityksille ei saisi olla soveltamisalan ulkopuolelle jäämisen edellytys.

DNA Oy toteaa, että perusteluiden mukaan maksupalvelua ei ole myöskään palvelujen maksaminen tilanteessa, jossa maksun välittävä palveluntarjoaja tarjoaa lisäksi lisäarvoa palvelukokonaisuudessa. Lisäarvoa olisi esim. tarjonnan sopeuttaminen asiakkaan mieltymysten mukaan. Perusteluissa käytetty esimerkki tekstiviestimatkalipun voimassaoloajankohdan määrittämisestä ei kuitenkaan ole edes mahdollista

teleyrityksen järjestelmissä vaan sopeuttamisen voisi tehdä ainoastaan matkalipun tarjoava palveluntuottaja. DNA Oy katsoo, että teleyritys tuottaa jo käyttäjille lisäarvoa palveluiden käytettävyyttä edistävien pääsy-, haku- ja jakelumahdollisuuksien avulla. DNA Oy:n näkemyksen mukaan tämä tulisi mainita perusteluissa.

EK:n mukaan yhden maksupalvelutyypin osalta (1.2 § 6 k) tehdyt soveltamisala ratkaisut jäävät edelleen epäselviksi, mikä vaikeuttaa yritysten mahdollisuuksia arvioida säädöshankkeen taloudellisia vaikutuksia ja siten aiheuttaa epävarmuutta yritysten liiketoiminnan suunnitteluun.

EK pitää tärkeänä, että soveltamisalasäännös perusteluineen kirjoitetaan täysin yhtenäiseksi VM:n maksulaitoslakiehdotuksen kanssa ja että sääntelyn vaikutuksia seurataan ja tarpeen vaatiessa pyritään vaikuttamaan direktiivin muuttamiseksi. Suomessa soveltamisalan osalta tehdyt tulkintaratkaisut eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa suomalainen maksupalveluntarjoaja ei tiedä varmuudella, mitkä sen palveluista kuuluvat soveltamisalaan ja mitkä jäävät sen ulkopuolelle. Säännös ei myöskään saa aiheuttaa tilannetta, jossa Suomessa soveltamisalan piiriin kuuluvat palvelut jäisivät sääntelyn ulkopuolella toisessa EU:n jäsenmaassa. EK toivoo lisäksi 1.2 §:n 6 kohdan sanamuodon selkeyttämistä.

Keskuskauppakamarin mukaan soveltamisalan tulee olla mahdollisimman yhtenäinen VM:stä esitettävien maksulaitoksista annettavan lain kanssa. Tämän johdosta 1.2 §:n 6 kohdan yksityiskohtaiset perustelut tulisi muuttaa VM:n esitystä vastaaviksi.

FiCom ry toteaa, että säännösten soveltamisala on ollut teleyritysten näkökulmasta epäselvä.

Direktiivin implementointi etenee eri jäsenvaltioissa eri vaiheissa. Direktiivin soveltamisalan kriteerit ja niitä koskevat tulkintapaperit ovat siinä määrin avoimia ja tulkinnanvaraisia, että niihin liittyy väistämättä epävarmuustekijöitä. Direktiivin implementointi etenee eri jäsenvaltioissa eri vaiheissa, eikä soveltamisalaa koskevista muiden maiden tulkinnosta tai kansallisista implementointiaikatauluista ole saatu tarkkoja tietoja. On tärkeää, että muiden maiden tilannetta seurataan edelleen, eikä suomalaisten operaattoreiden kilpailukykyä vaaranneta asettamalla kansallisessa implementoinnissa muita maita tiukempia kriteerejä soveltamisalan määrittelylle.

FiCom ry:n näkemyksen mukaan lain soveltamisala on perusteltua pyrkiä rajaamaan viestintäpalvelun yhteydessä maksettavien palvelukokonaisuuksien osalta mahdollisimman suppeaksi joustavuuden lisäämiseksi ja uusien maksutapojen kehittämisen edistämiseksi. FiCom ry pitää hyvänä sääntelyn perusteena olevaa keskeistä ajatusta siitä, että samanlaista toimintaa harjoittaviin yrityksiin sovelletaan samanlaisia säädöksiä. Samaa teleyrityksen välityksellä tarjottavaa lisäarvopalvelua ei kuitenkaan tulisi FiCom ry:n näkemyksen mukaan tarpeettomasti asettaa kahdenkertaisen erityissääntelyn ja valvonnan piiriin sekä viestintäpalveluna että maksupalveluna. Arvioitaessa yksittäistä palvelukokonaisuutta koskevaa lisäsääntelyn tarvetta tulisi ottaa huomioon myös se, että käyttäjillä on halutessaan jo voimassa olevaan viestintälainsäädäntöön perustuen mahdollisuus asettaa euromääräinen käyttöraja puhelimen käytölle tai estää kokonaisuudessaan puhelimen käyttö

Viestintäviraston määrittelemiin estoluokkiin perustuen. Estoluokkien avulla asiakas voi halutessaan estää maksuttomalla palvelunestolla kokonaan soittamisen taikka viestien lähettämisen määriteltyihin numeroihin ja niiden vastaanottamisen näistä numeroista.

Esimerkiksi mobiilimaksaminen ei ole kehittynyt eikä toteutunut sillä tavoin kuin direktiiviä valmisteltaessa on ennakoitu. FiCom ry:n näkemyksen mukaan nykyiset mobiilipalvelut, joihin liittyy palvelukokonaisuuden maksaminen viestintäpalvelun yhteydessä, eivät kilpaile pankkien tai luottokorttiyhtiöiden tarjoaman maksunvälityksen kanssa. Teleyritysten nykyisin tarjoamissa maksamispalveluissa on kysymys sen tyyppisistä räätälöidyistä palvelukokonaisuuksista, joissa palvelukokonaisuuden maksaminen viestintäpalvelun yhteydessä hyödyntämällä teleyrityksen tarjoamaa jakelukanavaa ja laskutuspalvelua helpottaa olennaisesti palvelun saatavuutta ja tuottaa sekä käyttäjälle että palveluntarjoajalle merkittävää lisäarvoa.

FiCom ry:n näkemyksen mukaan direktiivin voimaansaattamisessa ja voimaantuloaikataulussa sekä soveltamisalaa koskevissa tulkintaratkaisuissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ratkaisuilla pyrittäisiin edistämään uudenaikaisten palvelukokonaisuuksien ja pienille käteismaksuille vaihtoehtoisten sähköisten maksutapojen kehitystä viestintävälinettä hyväksikäyttämällä. Tulkintaratkaisuissa tulisi varmistaa se, ettei direktiivin voimaansaattaminen vaaranna sellaisten palvelujen saatavuutta edistävien ja kuluttajan valinnanmahdollisuuksia parantavien lisäarvoa sisältävien palvelukokonaisuuksien, kuten tekstiviestimatkalipun tarjontaa. Teleyritysten tarjoamien maksamispalvelujen lisäsääntelyn tarvetta tulisi FiCom ry:n näkemyksen mukaan arvioida uudelleen, jos teleyritysten tarjoamat maksamispalvelut laajenisivat merkittävästi nykyisestä (esim. matkapuhelimen yleinen käyttö maksuvälineenä NFC-tekniikan avulla).

LVM kirjoittaa, että direktiivistä johtuvasta lisäarvon vaatimuksesta johtuen sääntelyn soveltumisesta tarjolla oleviin matkapuhelimella maksettaviin palveluihin, kuten matkapuhelimeen toimitettavaan matkalippuun, ei ole täyttä varmuutta.

MTV MEDIA:n mukaan maksupalveludirektiivi tulee saattaa voimaan Suomessa sellaisenaan. Direktiiviä tiukemmat säännöt uhkaavat mobiilimaksujen käyttöä tulevaisuudessa. **MTV MEDIA** peräänkuuluttaa mahdollisimman suppeaa mobiilipalveluiden määrittelyä uudessa laissa. Operaattoreiden tuottamaa lisäarvoa tulee tulkita mahdollisimman laajasti.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML lausuu, että teleyrityksillä on olennainen rooli erilaisten palveluyritysten liiketoiminnan mahdollistajan ja sopimuskumppanina. Maksupalvelulain syntyvä mittava kustannusrasite kohdistuu juuri niihin toimintoihin, joista teleyritykset velottavat palveluntarjoajia osana palvelutarjonnan välttämättömyyshyödykkeitä. Ehdotetulla 1.2 §:n 6-kohdalla on olennainen rooli perinteisten maksulaitosten ulkopuolelle aiheutuviissa vaikutuksissa. Kyseisen säännöksen perustelulausumat eivät tunnu täyttävän lainsäädännöltä edellytettävän selkeyden ja ennustettavuuden vaatimuksia. Erityisesti tämä ilmenee lausumissa, jotka koskevat maksun välittämisen lisäksi tarjottavan lisäarvon merkitystä rajanvedossa. Nyt ratkaisevassa roolissa oleva lisäarvon tulkinta jää hyvin

epämääräiseksi. Myös velkomisperusteen merkitystä ja tulkintaa tulisi jatkovalmistelussa työstiä edelleen.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML katsoo, että em. lisäarvo tulisi määrittellä siten, että mobiilipalveluiden avulla tarjottujen palveluiden ja hyödykkeiden tarjontaan liittyvä maksupalvelu jäisi lähtökohtaisesti maksupalvelun määritelmän ulkopuolelle. Tarjontaa siirtyy mobiiliin kautta hyödynnettäväksi nimenomaan mobiilin tarjoaman yleisen saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyvän lisäarvon vuoksi. Kaikki direktiivin ja komission lausumien mahdollistama liikkumavara tulisi käyttää tässä kohdin maksimaalisesti hyväksi. Myöhemmin eurooppalaisen yleislinjan selvityksessä voidaan tulkintaa perustelluista syistä eri tavoin kiristää, mutta tässä vaiheessa ei tulisi luoda merkittäviä suoria toimialakustannuksia ja -vaikutuksia. Loppukäyttäjien kannalta ei mobiilin avulla tarjottavien palveluiden osalta ole kysymys maksupalvelusta vaan puhtaasti kätevästä laskutuskäytännöstä.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML pitää tärkeänä, että Suomessa ei tehtäisi soveltamisalaan liittyen muista EU-maista poikkeavia ratkaisuja. Ei ole tarkoituksenmukaista, että Suomi tekisi sääntelyratkaisuja, jolla se asettaisi suomalaisia yrityksiä muista sisämarkkinoilla toimivista yrityksistä merkittävästi poikkeavaan asemaan. Huolimatta direktiivin yksityiskohtaisista säännöksistä se sisältää tosiasiallisesti merkittävää liikkuma- ja tulkintavaraa, jota tulisi käyttää harkiten suhteessa muiden jäsenvaltioiden implementointi- ja tulkintalinjauksiin

Teleforum ry kritisoi 1.2 §:n 6 kohdan perusteluita ja katsoo, että toteaa, että Suomen kansallinen tulkinta direktiivistä ei saisi missään suhteessa olla tiukempi kuin direktiivin teksti kansallisen kilpailukyyn turvaamiseksi. Jos direktiivin tulkinta Suomessa on tiukempi kuin muissa EU-maissa, kärsivät suomalaiset palvelunkehittäjät verrattuna kilpailijoihinsa. Lain perusteluissa pitäisi lähteä mahdollisimman suppeasta mobiilipalveluiden määrittelystä. Operaattoreiden tuottamaa lisäarvoa tulisi tulkita mahdollisimman laajasti, jotta direktiiviä tulkittaisiin ja sovellettaisiin samoin kuin muualla EU:ssa.

Viestinnän Keskusliiton mukaan erityistä huomiota on kiinnitettävä lakiesityksen 1.2 § 6 kohdassa tehtyyn rajaukseen mobiiliviestintäpalvelujen tarjoamisen ja puhtaan maksunvälitystoiminnan välillä. Tiedonantovelvollisuuksien suppea tulkinta edellyttää, että lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kaikki sellaiset tilanteet, joissa operaattori tuottaa lisäarvoa palvelukokonaisuudessa. Perusteluissa esitetty vaatimus siitä, että maksuvelvollisuus ei saisi syntyä suoraan käyttäjän ja palvelun tuottajan välille, ei perustu direktiivin säännöksiin. Se merkitsisi siten kotimaahan sijoittuneiden toimijoiden kilpailukykyä heikentävää lisäedellytystä. Lisäarvon käsitteelle asetetut edellytykset tilanteissa, joissa toimitettavat hyödykkeet eivät ole digitaalisessa muodossa (palvelua ei ole saatavilla muutoin tai se on räätälöity ulkopuolisen elinkeinonharjoittajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella) merkitsevät niin ikään direktiivin täysharmonisointitavoitteen vastaisia, kotimaista kilpailukykyä heikentäviä lisäehtoja. Tiedotusvälineiden – niin sähköisten viestinten kuin sanoma- ja aikakauslehtienkin – toimintaa ne vaikeuttavat nostamalla uusien palvelumuotojen kustannuksia ja heikentämällä mobiiliviestinnän innovaatioiden kannattavuutta.

2 §

Ei kommentteja

3 §

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry pitää perusteltuna, että lain ulkopuolelle rajataan mm. palvelu, jossa maksunsaaja antaa maksajalle käteistä osana maksamista koskevaa tapahtumaa.. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry esittää lisäksi täsmennyksiä lainkohdan perusteluihin.

4-5 §

Kuluttajavirasto kirjoittaa, että maksupalvelulakiehdotuksen mukaan soveltamisala määriteltäisiin direktiiviä laajemmaksi. Direktiivi koskee vain maksutapahtumia, joissa molemmat palveluntarjoajat sijaitsevat yhteisössä. Lisäksi edellytetään, että maksu on euromääräinen tai euroalueen ulkopuolisen jäsenvaltion valuutan määräinen. Maksupalvelulain mukaan pääsääntö olisi, että lakia sovelletaan kaikkiin maksutapahtumiin palveluntarjoajien sijaintipaikasta ja valuutasta riippumatta. Pidämme ehdotusta oikeana. Kuluttajien kannalta on tarpeellista, että maksujen toteutuminen ja muut maksamiseen liittyvät säännökset ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja yhdenmukaisia.

6 §

Ei kommentteja

7 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa **Keskuskauppakamari, Nordea Pankki Suomi Oyj ja Suomen Yrittäjät**.

Keskuskauppakamari kirjoittaa, että ehdotettu laki on pääosin pakottava ja toteaa, että maksupalvelun käyttäjän edun osalta liian ahdas tulkinta voi tarpeettomasti vaikeuttaa maksupalvelujen tarjoamista yrityksille ja tällaisten palveluiden käyttöä.

Luottolaitokset tarjoavat yrityksille kassanhallintaan liittyviä ns. cash management -palveluita. Näihin palveluihin liittyy tilanteita, joissa tiettyä maksupalvelun sopimusehtoa voidaan pitää yksittäisen maksupalvelun käyttäjän tai tietyn palvelun osalta epäedullisena, mutta palvelu on kuitenkin koko konsernin kannalta edullinen. Tyypillisesti tällaisia sopimusehtoja ovat esimerkiksi niin sanottuihin pooling-palveluihin liittyvät korkoehdot ja määräajat. Keskuskauppakamari ehdottaa lisäyksiä lainkohdan perusteluihin koskien maksupalvelun käyttäjän edun tulkintaa konsernitilanteissa.

Nordea Pankki Suomi Oyj lausuu samalla tavoin kuin Keskuskauppakamari.

Suomen Yrittäjät katsoo, että lain jatkovalmistelussa lähtökohtana tulee olla pakottavan sääntelyn ulottaminen myös sellaisiin yritysten välisiin sopimuksiin, joissa toinen osapuoli on kuluttajaan rinnastettavassa asemassa. Pienillä yrityksillä on suojan tarvetta suhteessa suurempiin sopijakumppaneihinsa tyypillisesti sellaisissa sopimussuhteissa, joita nyt ehdotetaan säänneltäviksi. Suomen Yrittäjät esittää, että

käytettäisiin direktiivin mukaista mahdollisuutta ulottaa sääntely koskemaan direktiivin mukaisesti määriteltäviä mikroyrityksiä.

8 §

Kuluttajavirasto lausuu, että lakiehdotuksessa ei ole maksupalvelun määritelmää. Määritelmästä olisi apua lain soveltamisalan hahmottamisessa. Olisi syytä tuoda selkeästi esiin, että laki ei koske käteisellä maksamista esim. kaupassa. Kyseessä on yleislaki, jota saattavat lukea kuluttajat, pienyrittäjät ja muut tahot, joilla ei ole erityistä asiantuntemusta. Siksi lainsäädännön tulisi olla mahdollisimman läpinäkyvää ja ymmärrettävää.

8 §:n 18 kohta

Arvopäivän määritelmää ovat käsitelleet **EK, Keskuskauppakamari ja Nordea Pankki Suomi Oyj.**

EK katsoo, että direktiivin määrittely antaisi mahdollisuuden tulkita toisin kuin mihin ehdotuksessa on päädytty. Direktiivin tarkoituksena on luottolaitosten puolelta nähty pyrkimys yhdenmukaistaa se faktinen ajankohta, johon tilin koronlaskentakäytäntöä koskevat ehdot perustuvat, ei luoda sääntelyä tietyn tyyppisten korkoehtojen kieltämiseksi. Ehdotukseen kirjatun määrittelyn perustelut johtavat nyt tulkintaan, jolla säänneltäisiin myös korkoehtojen sisältöä. **EK** pitää valitettavana tilannetta, jossa direktiivin olennaisia säännöksiä koskevat tulkinnat poikkeavat eri jäsenmaissa toisistaan. Tilanteessa, jossa säännöksen tulkinta on epäselvä, Suomessa tulisi valita se ratkaisu, joka turvaa parhaiten kotimaisten yritystemme kilpailukyvyn ja toimintaedellytykset sisämarkkinoilla.

Keskuskauppakamari ja Nordea Pankki Suomi Oyj lausuvat asiasta olennaisilta osin samalla tavalla kuin **EK**.

Nordea Pankki Suomi Oyj ja **Keskuskauppakamari** katsovat myös, että arvopäivää koskevan sääntelyn taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty maksupalvelujen käyttäjien tai palveluntarjoajien kannalta riittävällä tavalla.

8 §:n 21 kohta

Tietojen antamista pysyvällä tavalla ovat käsitelleet **DNA Oy, FiCom ry, Keskuskauppakamari ja TEM.**

DNA Oy toteaa, että perusteluissa on erikseen mainittu, että toimittaminen tarkoittaa sitä, että tiedot on annettava joko henkilökohtaisesti tai lähetettävä ne postitse eikä tietojen saaminen saa edellyttää käyttäjältä omaa aktiivisuutta. Tästä aiheutuu **DNA Oy:n** mukaan suuria kustannuksia teleyritykselle, kun nämä tiedot toimitetaan asiakkaille.

Koska tietoyhteiskunnan tavoitteena on entistä enemmän sähköiset toimintamallit, tulisi esityksessä ehdottomasti huomioida, että tiedonantovelvollisuudet voidaan täyttää jatkossakin käyttäen sähköisiä viestintävälineitä ja että olisi riittävää, että tiedot olisi saatavissa ja tallennettavissa sähköisten välineiden kautta linkkien avulla.

Ehdotuksen 2 luvun tiedonantovelvollisuuksien perusteluissa on todettu, ettei pysyvänä tapana voida pitää tekstiviestiä, koska tekstiviestiä ei voi tallentaa tai toisintaa. Teleyrityksillä on runsaasti anonyymejä prepaid-liittymä asiakkaita, joita ei ole luotettavasti tunnistettu. Näin ollen ainoa tapa viestiä mahdollisista muutoksista on kyseisiin liittymiin lähetetyt tekstiviestit. Koska tekstiviestiin mahtuu vain rajallinen määrä tietoa, on viesteissä kerrottu, mitä asia koskee ja ohjattu asiakas teleyrityksen sivuille, josta asiakas on voinut saada lisää tietoa. **DNA Oy** ehdottaa muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Ehdotuksen 31§:ssä on mainittu, että mikäli prepaid -liittymä on pienmaksuväline, voidaan muutosehdotukset lähettää tekstiviestillä. Koska tekstiviestimahdollisuus on kirjattu vain pienmaksuvälineitä koskevaan poikkeussääntöön, pakottaa lainsäädäntö teleyritykset muuttamaan prepaid -liittymänsä suoraan pienmaksuvälineeksi. Tämä ei varmastikaan ole lainsäädännön tarkoituksena.

FiCom ry viittaa esityksen perusteluihin, jonka mukaan säännösten tarkoituksena on turvata se, että maksupalvelun käyttäjä saa tiedot siten, että hän voi säilyttää tiedot ja tarvittaessa vedota niihin.

Direktiivin vastaava säännös (4 artiklan 25 kohta) on muotoiltu välineriippumattomasti. Direktiivin mukaan maksupalvelunkäyttäjän on voitava pystyä tallentamaan hänelle henkilökohtaisesti osoitettuja tietoja siten, että tiedot ovat helposti saatavilla myöhempää käyttöä varten tietojen käyttötarkoituksen kannalta asianmukaisen ajan, sekä tulostamaan tallennetut tiedot muuttumattomina.

Tietojen antaminen pysyvällä tavalla ja sen määrittely liian ahtaasti voi aiheuttaa ongelmia esityksen säännösten tulkinnassa. Teleyrityksillä on niin sanottuja anonyymejä prepaid-liittymiä eli matkapuhelinliittymiä, joiden käyttäjästä ei ole rekisteröity henkilötietoja. Tällaisen liittymän käyttäjästä teleyrityksellä ei yleensä ole muuta yhteystietoa kuin liittymän puhelinnumero ja tekstiviesti on ainoa tapa tavoittaa käyttäjä. Ehdotetun maksupalvelulain 30.1 § edellyttää, että puitesopimuksen ehtoja koskeva muutosehdotus on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Käytännössä 30.1 §:n soveltaminen johtaisi ehdotuksen mukaisena siihen, että prepaid-liittymien ehtoja ei voisi muuttaa niiden liikkeeseenlaskun jälkeen, maksupalveluiden käyttö liittymistä tulisi estää tai käyttöä rajoittaa pienmaksuvälineitä koskevan poikkeuksen (31 §) mukaisesti taikka liittymien käyttäjät tulisi nykykäytännöstä poiketen rekisteröidä. Em. seurauksia ei voida pitää sääntelyn tarkoituksena mukaisena. Ehtomuutosten osalta on huomioitava lisäksi, että muutokset voivat johtua lainsäädännön muuttumisesta tai sellaisesta syystä, joka on palveluntarjoajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

Tiedonantovelvoitteita koskevissa tulkintaratkaisuuksissa tulisi FiCom ry:n näkemyksen mukaan kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tietoja voitaisiin toimittaa asiakkaille mahdollisimman kattavasti sähköisessä muodossa käyttäen hyväksi viestintävälinettä, jossa itse palvelua käytetään tai se tilataan. Viestintätekniikan tulevaa kehitystä, kuten esimerkiksi suojatun sähköpostin, sähköisten asiointitilien tai tekstiviestiteknologian kehittymistä, on vaikea ennakoida. FiCom ry esittää säännöksen muuttamista teknologiariippumattomaan muotoon:

21) pysyvällä tavalla tietojen antamista maksupalvelun käyttäjälle henkilökohtaisesti, kirjallisesti tai sähköisesti siten, että maksupalvelun käyttäjä voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.

FiCom ry ehdottaa lisäksi muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Keskuskauppakamari lausuu asiasta olennaisilta osin samalla tavalla kuin DNA Oy ja FiCom ry.

Keskuskauppakamari ehdottaa lisäksi ainakin sellaisensiirtymäsäännöksen lisäämistä lakiin, jonka mukaan tietojen antamista pysyvällä tavalla koskevia säännöksiä ei sovelleta sopimuksiin, jotka on tehty ennen lain voimaantuloa. Tämä olisi tarpeen markkinoilla jo olevien anonyymien prepaid-liittymien vuoksi.

TEM pitää hyvänä, että tiedonantovelvoitteita koskevissa säännöksissä käytetty ilmaisu ”pysyvällä tavalla” on määritelty siten, että sillä tarkoitetaan tietojen antamista maksupalvelun käyttäjälle henkilökohtaisesti, kirjallisesti tai sähköisesti siten, että maksupalvelun käyttäjä voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.

9 §

Ei kommentteja

2 luku Tiedonantovelvollisuudet

Kuluttajavirasto kirjoittaa, että maksupalvelulaki mahdollistaa poikkeukselliset menettelyt Euroopan talousalueen ulkopuolisten maksujen tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden valuuttojen ulkopuolisten maksujen osalta, jos palveluntarjoajalle muutoin aiheutuisi käytännön vaikeuksia. Maksupalvelulaissa tulee huolehtia siitä, että palveluntarjoajan on annettava selkeästi kuluttajille tieto siitä, milloin tavanomaiset maksamisen säännöt eivät sovellu sekä kerrottava ennen maksutapahtuman hyväksymistä kulujen määräytymisperusteista sekä maksutapahtuman toteutumista koskevista aikarajoista. Tiedot on annettava myös puitesopimuksessa. Tämä ei kuitenkaan ole riittävää kuluttajien kannalta, joten palveluntarjoaja voi esimerkiksi verkkopankissa antaa tiedot vielä ennen maksutapahtuman hyväksymistä kuluttajan puolelta. Kuluttajaviraston mielestä asiasta olisi syytä mainita yksityiskohtaisissa perusteluissa.

LVM toteaa, että ehdotetut säännökset tiedonantovelvollisuuksista ovat kannatettavia. Säännökset puitesopimuksesta ja tiedonantovelvollisuuksista edellyttävät merkittäviä sopeuttamistoimia teleyrityksissä ja Viestintävirastossa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että 2 luvussa on lukuisia palveluntarjoajia koskevia tiedonantovelvoitteita. Tiedonsaanti puitesopimuksesta on kyse henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitettua informointivelvoitetta yksityiskohtaisemmasta tiedonannosta, joka ei pääasiassa kohdistu itse tietojenkäsittelyyn. Usein sopimukseen sisältyy henkilötietojen käsittelyä koskevia informointityyppisiä kohtia, ja mikäli tällaiset ehdot ovat suostumuksenvaraisia, tulee niistä em. ohella myös informoida.

Viestinnän Keskusliitto lausuu, että operaattoreille asetetut tiedonantovelvollisuudet ovat ylimitoitettuna omiaan hidastamaan viestintäpalvelujen ja muiden tietoyhteiskunnan palvelujen kehitystä. Implementoitaessa tiedonantovelvollisuutta ja niiden soveltamisalaa koskevia direktiivin säännöksiä maksupalvelulakiin on tämän vuoksi noudatettava niiden mahdollisimman suppeaa tulkintaa.

10 §

FK esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin.

11 §

Ei kommentteja

12 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa **FK** ja **Suomen Yrittäjät**.

FK ehdottaa eräitä selvennyksiä pykälän perusteluihin.

Suomen Yrittäjät pitää positiivisena uudistuksena säännöstä, jonka nojalla maksupalvelun käyttäjille on annettava etukäteen tieto maksupalveluista perittävistä kuluista. Tämä parantaa hinnoittelun läpinäkyvyyttä. Suomen Yrittäjien mukaan mm. hinnoittelun läpinäkyvyyden parantamista koskeva sääntely on perusteltua ulottaa pakottavana myös yritysten välisiin sopimuksiin silloin, kun kyse on pienestä yrityksestä sopimusosapuolena.

13 §

Ei kommentteja

14 §

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n mielestä on välttämätöntä, että pankkiasioiden erityisasiantuntemuksen omaava Pankkilautakunta mainitaan vaihtoehtona säännöksessä. Tässä merkittävää on se, että Pankkilautakunta voi käsitellä myös pienyritysten ja muihin niihin verrattavien asiakkaiden valituksia maksupalvelulain piiriin kuuluvissa asioissa.

15 §

Kuluttajavirasto kannattaa kansallisen liikkumavaran käyttämistä ehdotetulla tavalla siten, että kuluttajan irtisanoessa puitesopimuksen häneltä ei missään tilanteessa peritä irtisanomismaksua.

16-18 §

Ei kommentteja

19 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa **DNA Oy**, **FiCom ry** ja **Kuluttajavirasto**.

DNA Oy toteaa, että esityksestä johtuen teleyrityksen tulee tallentaa tapahtumia nykyistä pidempään. Teleyritysten on mahdotonta seuloa kaikista liittymällä tehdyistä tapahtumista maksupalvelua koskevat tapahtumat ja tallentaa ainoastaan ne vuoden ajaksi. Mikäli maksutapahtumia ei kyetä tai on liian kallista eriyttää viestiliikenteestä, teleyritykset joutuvat mahdollisesti tallentamaan kaikki liittymällä tehdyt viestintä- ja muut tapahtumat yhdeksi vuodeksi. Kyse ei ole kuitenkaan ainoastaan tallennusajan pidentämisestä. Tällä hetkellä asiakas saa laskustaan tapahtumakohtaisen erittelyn, jos hän sitä erikseen pyytää. Mikäli asiakas ei tätä pyydä, ei laskutusjärjestelmä edes tuota tapahtumakohtaista erittelyä. Esityksen vaatimus ei siis tarkoita ainoastaan tallentamisajan pidentämistä vaan myös merkittäviä muutoksia järjestelmiin.

Lisähaasteen aiheuttaa myös vaatimus siitä, että tiedot yksittäisistä maksutapahtumista on annettava vähintään kuukauden välein. Tämä tarkoittaa merkittäviä muutoksia jo pelkästään teleyritysten ja palvelun tuottajien välisiin prosesseihin, jotta teleyritys saa heiltä palvelun toimittamisen yhteydessä tiedon, että asiakkaan tilaama palvelu on nimenomaan maksupalvelu. Tämän lisäksi laskutusjärjestelmiin tulisi tehdä merkittäviä ja laajoja muutoksia, joilla tapahtumat voitaisiin saattaa asiakkaan näkyville ennen kuin niitä on ehditty laskuttaa asiakkailta. Tästä aiheutuu merkittäviä kustannuksia.

Maksajalle tärkeintä on saada tieto palvelun tilauksesta ja tapahtumaerittelystä samaan aikaan kun hän vastaanottaa laskunsa. Ehdotuksessa tulisikin huomioida vähintään se, että teleyrityksellä olisi velvollisuus tuottaa tapahtumaerittely vasta sitten, kun se lähettää laskun asiakkaalle. 19 §:n 3 momenttia tulisi tarkentaa seuraavasti:

"...saatavilla vähintään vuoden ajalta. Edellä mainittua ei sovelleta tilanteessa, jossa Palveluntarjoaja lähettää laskun maksajalle harvemmin kuin kuukausittain. Tällöin tiedot on annettava samanaikaisesti kuin lasku on lähetetty."

FiCom ry toteaa, että vuoden määräaika tapahtumatietojen säilyttämisessä ei perustu direktiiviin. FiCom ry ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että kansallisessa laissa säädettäisiin sellaisia direktiiviä tiukempia velvoitteita tietojen saatavilla pitämiseksi, jotka aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia yrityksille ja voivat estää sähköisten palvelujen kehitystä ja markkinoille saattamista. Maksupalvelujen erittelemisen järjestelmissä on erittäin haasteellista, eivätkä teleyritykset numerointi/estojärjestelmässä voi tietää, minkä numeron/estoluokan alle palveluntuottaja on sisällyttänyt ehdotetun soveltamisalan piiriin tulevia maksupalveluja. Käytännössä ehdoton vaatimus vuoden saatavilla pitämisestä voisi merkitä sitä, että teleyritysten olisi pidettävä saatavilla kaikki viestintäpalveluja koskevat tiedot vuoden ajalta. Viestintäpalvelutapahtumien erittäin suuresta lukumäärästä johtuen tämä aiheuttaisi yrityksille erittäin merkittäviä lisäkustannuksia.

Teleyrityksillä on yleisesti käytössään vähimmäislaskutusrajat, eikä asiakkaalle lähetetä laskua ennen kuin tietty summa on ylittynyt. Jos vähimmäislaskutusraja ei ylity, lasku voidaan lähettää esimerkiksi 3 kk välein. Jos liittymällä tehtäisiin maksupalvelun soveltamisalaan kuuluva tapahtuma ja lasku muuten jäisi alle vähimmäislaskutusrajan, tulisi laskutusjärjestelmän tunnistaa ja erotella maksupalvelutapahtuma muusta viestiliikenteestä ja pakottaa järjestelmä lähettämään lasku kuukausittain.

Suomessa oli Viestintäviraston julkaisemien markkinatietojen mukaan vuoden 2008 lopussa yhteensä yli 8 miljoonaa puhelinliittymää. Arvion mukaan vähimmäislaskutussopimuksia on yli puolella liittymäasiakkaista. Lähetettävien laskujen määrä lisääntyisi merkittävästi ja tästä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. FiCom ry ehdottaa, että ehdotetun lain 19 §:ä ja sen perusteluja muokattaisiin siten, että teleyritys voi perustellusta syystä toimittaa tiedot asiakkaille sovitun laskutusjakson mukaisesti harvemmin kuin kerran kuukaudessa.

Kuluttajavirasto toteaa, että 19 §:llä parannetaan osittain kuluttajan asemaa. Kuitenkin lain soveltamisalan ulkopuolelle jää ehdotuksen mukaan muun muassa palveluntarjoajan itsensä tarjoamien tavaroiden ja palveluiden maksaminen, koska niiden osalta kyse ei ole maksujen välittämisestä. Maksupalvelua ei myöskään olisi kolmannen osapuolen toimittamien digitaalisten tavaroiden tai palvelujen maksaminen tilanteissa, joissa palveluntarjoaja välittää maksun toiselle palveluntarjoajalle, jos maksun välittävä palveluntarjoaja tarjoaa maksun välittämisen lisäksi lisäarvoa palvelukokonaisuudessa ja kyseistä tavaraa tai palvelua voidaan käyttää vain digitaalisten laitteiden kautta.

Käytännössä tilanne on siten se, ettei nyt ehdotetulla sääntelyllä saada kuluttajan asemaa johdonmukaisesti turvattua, koska sääntely koskee vain osaa tilanteista. Kuluttajan asemassa matkapuhelinostosten/tilausten maksajana ei tulisi olla eroa sillä perusteella, miten osapuolten roolit ja palveluiden tarjonta on järjestetty eri toimijoiden välillä. Kaikissa tilanteissa kuluttajan suojantarve on sama. Kuluttajien on kaikissa tilanteissa voitava maksutta varmistua laskun oikeellisuudesta tarkistamalla soitettujen puheluiden ja lähetettyjen tekstiviestien lisäksi myös ostotapahtumiensa virheettömyys. Tämä on yksi kuluttajansuojan peruseriaate. Operaattoreilla on laskuttajana vastuuta laskutuksen sisällöstä kaikissa tilanteissa riippumatta siitä, mitä ja kenen tuottamia palveluita laskutus koskee. Velkoja ei voi periä velkaansa ilman, että velan perusteet selvitetään velalliselle. Omat palvelut operaattoreiden on eriteltävä joka tapauksessa tarkasti. Myös operaattorin muille tarjoaman laskutuspalvelun tulee täyttää kuluttajansuojalain sille asettamat vaatimukset. Jos näitä vaatimuksia ei voida toteuttaa, ei laskutusta voida hoitaa operaattorin kautta.

Matkapuhelin on nykyisellään luottokorttiin rinnastettava maksuväline. Luottokorttilaskusta näkyy pääsääntöisesti ainakin palvelun/tavaran myyjä ja ostoksen hinta. Vaikka luottokorttilaskusta ei useinkaan näy sitä, mitä ostoksia kuluttaja on kortilla tehnyt, tilanne eroaa kuitenkin olennaisesti matkapuhelimella tehdyistä ostoksista. Kuluttaja saa luottokortilla ostaessaan ostoksista kuitin, jonka hän voi säilyttää myöhempää laskun tarkastamista varten. Matkapuhelimella maksaessaan kuluttaja ei saa samanlaista kuittia. Vaikka tilauksesta tulisikin puhelimeen mahdollisesti jonkinlainen kuittaus, tämä kuittaus ei sisällä kuluttajan kannalta tarpeellisia ja välttämättömiä tietoja, eikä kuluttaja voi aina säilyttää tai tulostaa sitä.

Kuluttajaviraston näkemyksen mukaan ehdotettu 19 §:n säännös ei säätele riittävän selkeästi matkapuhelinlaskulla annettavia tietoja. Kuluttajaviraston esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin. Suurin huoli on kuitenkin se, ettei tämä lainsäädäntö sisällä ratkaisua puutteellisen laskuerittelyn suhteen. Mikäli maksupalvelulaki ei ole oikea laki laskuerittelystä säätämiseen, on sähköisen viestinnän tietosuojalain muutoshanke

saatava nopeasti käyntiin. Tässä yhteydessä olisi myös tarkasti erotettava toisistaan itse viestinnän luottamuksellisuus verrattuna maksamista koskevaan sääntelyyn. Järjestelmien on aina mahdollistettava se, että liittymän käyttäjä (usein myös omistaja) saa riittävän yksityiskohtaiset tiedot maksunsa perusteista.

Direktiivissä tavoitteena on korkea kuluttajansuojan taso ja tehokkuuden parantaminen. Matkapuhelin maksuvälineenä eroaa kuitenkin tällä hetkellä täysin muista maksuvälineistä. Nyt ehdotettu säännös jättää edelleen suuria aukkoja kuluttajan mahdollisuuteen tarkistaa helposti ja maksutta ostotapahtumansa. Sähköinen kaupankäynti on yksi keskeinen tietoyhteiskuntakehityksen osatekijä ja matkapuhelin on yhä enemmän keskeinen maksuväline. Sähköisen kaupankäynnin edistämisen ja koko tietoyhteiskuntakehityksen kannalta on merkityksellistä, kuinka luotettavaksi ja helpoksi kuluttajat kokevat eri prosessit. Matkapuhelin soveltuu hyvin erilaisten palvelujen ja ostosten maksamiseen. Puhelimeen voi myös tilata yhä enemmän erilaista sisältöä. Tässä kehityksessä on yhä tärkeämpää, että kuluttajat saavat helposti ja maksutta yksityiskohtaiset tiedot siitä, mistä laskun loppusumma muodostuu. Täydelliset erittelyt voidaan tuottaa yrityksen tietojärjestelmistä. Selkeät säännökset myös vähentävät tarpeetonta jälkikäteistä selvittelyä, joka vie yrityksen asiakaspalvelun resursseja.

Teleoperaattorit kritisoiivat lakia vedoten suuriin kustannuksiin. Kuluttajaviraston näkökulmasta ongelma onkin se, että palveluita on alettu tarjoamaan ennen kuin järjestelmät on rakennettu sellaisiksi, että kuluttajansuojan vaatimukset voidaan ottaa huomioon. Kyse ei ainakaan laskuerittelyn osalta ole pitkälle menevistä vaatimuksista, vaan nimenomaan peruskuluttajakaupan edellytyksistä eli siitä, että laskun maksaja saa tietää, mistä häntä laskutetaan ja että hänellä on maksutta mahdollisuus tarkastaa laskutuksensa oikeellisuus. Myöskään sopimusehtojen muuttamiseen vetoaminen ei tässä yhteydessä tunnu perustellulta. Palveluita tarjottaessa sopimusehtojen muuttamiseen tarve syntyy joka tapauksessa säännöllisin väliajoin ja se osa normaalia elinkeinotoimintaa.

Koska uuden lain säännökset edellyttävät joka tapauksessa muutoksia operaattoreiden tietojärjestelmiin, nämä muutokset on tehtävä siten, että ne mahdollistavat kuluttajalle annettavan riittävän täydellisen erittelyn. Tuskin alankaan intressissä on se, että järjestelmiä pitäisi heti uudelleen muokata. Laskuerittelyä koskevien säännösten tarve on jo tunnustettu kauan aikaa sitten ja asia on joka tapauksessa nyt mietittävä kerralla kuntoon. Jos matkapuhelinta halutaan käyttää maksamiseen, kuluttajalle on, kaikkien palveluntarjoajien palveluiden osalta, annettava riittävän täsmällinen erittely häneen kohdistuvien maksujen perusteista.

20-25 §

Ei kommentteja

26 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa **TEM** ja **Tietosuojavaltuutetun toimisto**.

TEM toteaa, että esityksessä toistuu usein palveluntarjoajalle kohdistettu velvoite olla perimättä erillistä maksua määrätyistä palveluista. Osa näistä määräyksistä perustuu suoraan direktiiviin, mutta osa on jätetty kansallisen harkinnan varaan. Nämä säännökset yhdistettynä palveluntarjoajan indispositiiviseen velvoitteeseen toimittaa tapahtumatietoja palvelun käyttäjälle, johtaa siihen, että kuluttajan tosiasiallinen valinnanvapaus kaventuu. Lakiehdotuksen mukaisessa mallissa kuluttaja esimerkiksi saa kuukausittain tapahtumaraportin, halusipa hän sitä tai ei. Selvää on, että tiedonantovelvoitteesta aiheutuvat kustannukset tulevat kuitenkin jossain muodossa palvelun käyttäjien maksettavaksi. Tätä lopputulosta voitaneen pitää epäkohtana kuluttajan kannalta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto korostaa, että kun tiedonantaminen koskee tapahtunutta maksua, tulee kyseeseen myös henkilötietolain 26 §:ssä tarkoitettua tarkastusoikeutta koskevat säännöt. Näiltä osin ehdotus näyttäisi vain täsmentävän rekisteröidyn tarkastusoikeutta tässä palvelussa eikä tarkastusoikeuden maksuttomuus näyttäisi aiheuttavan ongelmaa ottaen huomioon ehdotuksen 26 §:n 1 momentti.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että 2 momentin perusteluissa voisi tuoda esille tarkastusoikeuden maksuttomuuden kerran vuodessa toteutettuna. Tämä on relevanttia, kun tiedon antaminen koskee tapahtunutta maksua, jolloin kyseeseen tulevat henkilötietolain 26 §:ssä tarkoitettua tarkastusoikeutta koskevat säännöt.

28 §

Ei kommentteja

29 §

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry viittaa 29 §:ään ja tämän käsitys on, että ehdotettu säännös mahdollistaa sen, että tieto maksusta tai alennuksesta ja sen määrästä voidaan antaa joko maksutapahtuman yhteydessä ennen sen toteuttamista tai tiedottamalla siitä etukäteen kaikille asiakkaille esimerkiksi asiakkaiden saatavilla olevassa hinnastossa. Palveluntarjoajat perivät maksukorttiosastoissa maksunsaajilta prosenttiperusteisia palkkioita. Tästä syystä, jos tieto maksusta annetaan kaikille asiakkaille kirjallisesti etukäteen (esim. hinnastossa) maksun suuruudesta ei voida antaa euromääräistä tietoa. Tästä syystä tieto maksun tai alennuksen määrästä on voitava Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry mielestä antaa asiakkaalle myös prosenttilukuna ostoksen summasta.

30 §

Ei kommentteja

31 §

Lainkohtaa kommentoivat antamassaan lausunnossa **DNA Oy** ja **Kuluttajavirasto**.

DNA Oy on halunnut tarjota prepaid-liittymä asiakkailleen samat palvelut kuin postpaid-liittymä asiakkailleen. Prepaid-liittymää on voinut käyttää myös ulkomailla. Prepaid-liittymät on perusteluissa huomioitu ainoastaan pienmaksuvälineitä koskevissa poikkeusehdoissa. Tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa teleyritysten tulee rajoittaa prepaid-liittymien käyttöä pienmaksuvälineitä koskevien ehtojen mukaiseksi tai jos näin ei

haluta tehdä, niin joko estää maksupalveluiden käyttö kokonaan tai olla muuttamatta niiden ehtoja. Koska em. ei liittymän elinkaaren aikana ole millään lailla mahdollista, tulee kyseeseen ainoastaan että jatkossa prepaid- liittymistä ei voisi ostaa maksupalveluita tai teleyritysten tulisi tehdä sopeuttamistoimia liittymään niin, että se täyttäisi pienmaksuvälineitä koskevat poikkeusehdot.

Mikäli maksupalveluja jatkossa haluttaisiin tarjota prepaid-asiakkaille, tulisi siitä tehdä pienmaksuväline ja muuttaa liittymän ominaisuuksia niin, ettei sille tallennettujen varojen määrä voi ylittää 150 euroa. DNA Oy katsoo, että tallennettavien varojen määrän tulisi olla suurempi, varsinkin jos pienmaksuvälinettä voi käyttää ulkomailla. Koska lainsäädännön tarkoituksena ei voi olla pakottaa prepaid-liittymää pienmaksuvälineeksi, tulisi esityksessä huomioida että tilanteessa, jossa palveluntarjoajan saatavilla oleva käyttäjän yhteystieto on liittymänumero, tiedonantovelvollisuudet voidaan täyttää myös tekstiviestiä käyttäen niin, että palveluntarjoaja asettaa muutosehdotuksen käyttäjän saataville kotisivuilleen jonne käyttäjä tekstiviestissä ohjataan tutustumaan muutokseen tarkemmin.

Kuluttajavirasto lausuu, että ehdotus on ongelmallinen, koska kuluttajalla tulee olla kappale sopimusta, johon hän voi riitatilanteessa tarvittaessa vedota. Kuluttajansuojalain 6 ja 6 a luvussa on säännöksiä rahoituspalveluiden ja esim. mobiilipalveluiden etäkaupasta. Em. säännösten mukaan kuluttajalle on joko ennen sopimuksen tekemistä tai sen jälkeen toimitettava vahvistus pysyvällä tavalla. Kuluttajavirasto katsoo, että ehtomuutoksen tultua voimaan, kuluttajalle tulee viipymättä lähettää vahvistus uusista ehdoista pysyvällä tavalla. Vahvistus on tarpeellinen siitä huolimatta, että kuluttajalla on oikeus milloin tahansa sopimussuhteen aikana saada puitesopimus pysyvällä tavalla. Riitatilanteessa kuluttaja ei voi varmistua siitä, että hänelle todella toimitetaan oikeat ehdot. Kuluttajat, joilla on käytössään anonyymi prepaid-liittymä, eivät luonnollisestikaan voi saada tietoja pysyvällä tavalla ellei heillä ole käytössään puhelinta, joka mahdollistaa tietojen tallentamisen ja tulostamisen.

32-33 §

Ei kommentteja

34 §

DNA Oy lausuu, että jotta teleyrityksen kautta tarjottavista maksupalveluista voidaan tehdä oma sopimuksensa, joka on solmittavissa tai päätettävissä, tulisi teleyritysten tietää mitkä palveluntuottajien tuottamista palveluista ovat maksupalveluita. Tällä hetkellä teleyrityksillä ei ole eikä voikaan olla tietoa siitä, mitä palveluita yksittäinen palveluntuottaja minkäkin palvelunumeron alla milloinkin tarjoaa. Lisäksi haasteena on, että saman palvelunumeron alla voi olla sekä maksupalveluita että ehdotetun maksupalvelulain soveltamisalaan kuulumattomia palveluita. Teleyrityksen mahdollisuus päättää maksupalvelua koskeva puitesopimus onnistuu käytännössä ainoastaan eston asettamisella. Koska tällä hetkellä maksupalveluita voi olla useiden eri palvelunumeroluokkien alla, eivät nykyiset estoluokat sovellu ehdotukseen tai teleyrityksen ainoa mahdollisuus olisi asettaa kaikkein vahvin estoluokka, jolloin myös ne palvelut, jotka eivät ole maksupalveluita, olisivat estettyinä. DNA Oy katsoo, että ehdotettu laki johtaa tarpeeseen muuttaa Viestintäviraston numerointia ja

estoluokituksia koskevia teknisiä määräyksiä, jolloin maksupalveluiksi luettaville palveluille luotaisiin oma numeroavaruus ja estoluokka, joiden alla maksupalvelut olisivat.

35-39 §

Ei kommentteja

40-41 §

FK esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin.

42-46 §

Ei kommentteja

47 §

Kaupan liitolla ei ole huomauttamista pääsääntöön maksutapahtuman toteuttamisesta maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana työpäivänä.

48 §

Kaupan liitto toteaa, että 48 §:n perusteluissa mainitaan ko. pykälän perustuvan direktiivin 69 artiklan 3 kohtaan. Kaupan liitto kirjoittaa, että direktiivissä mainitaan vain sopimismahdollisuus suoraveloituksen osalta. Kaupan liitto katsoo tästä johtuen, että 48 §:n perustelut ovat ristiriidassa direktiivin kanssa, eikä se (direktiivi) Kaupan liiton mielestä salli korttimaksujen osalta sopimista. **Suomen Yrittäjät** yhtyvät tähän kantaan toteamalla, että lakiesitys on laajempi kuin direktiivi.

49 §

Lainkohtaa ovat käsitelleet lausunnoissa **Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry**, **Kaupan liitto** ja **Suomen Yrittäjät**.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa toteuttamisaikojen lyhentämistä nykyisestä. Toteuttamisaikojen lyhentäminen ei lakiehdotuksen 49 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kuitenkaan koskisi korttimaksamista. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry pitää huonona sitä, että korttimaksamisessa toteuttamisaajat jäävät täysin vaille sääntelyä. Mikäli ehdotuksessa omaksuttu tulkinta vastaa direktiivin sisältöä ja tarkoitusta. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry katsoo, että jatkossa tulee tarkoin seurata sitä, että korttimaksamisessa maksunsaajille suoritettavissa tapahtumahyvityksien toteuttamisajoissa ei tapahdu pidennystä nykytilaan verrattuna.

Kaupan liitto kirjoittaa, että pykälän perusteluissa sekä 48 pykälän perusteluissa esitetyt tulkinnat korttimaksujen osalta johtaisivat debit -maksamisen tilitysaikojen pidentymiseen yhdestä päivästä sopimuksenvaraisiksi.

Kaupan liitto katsoo, että direktiivillä ja SEPA:lla haettavien tehokkuusetujen toteuttamiseksi tilitysaikojen tulisi säilyä debit-maksamisessa yhtä lyhyinä kuin ne nykyisin ovat. Sopimuksenvaraisuudesta mahdollisesti aiheutuvaan viiveeseen ei ole mitään teknisiä syitä, koska nykyisinkin kauppa saa pankkikorttimaksuista rahat päivän

viiveellä. Tilitysajan pidentyminen aiheuttaisi myös huomattavia lisärahoitustarpeita ja kasvavia kustannuksia.

Kaupan liitto katsoo, että ei ole todellisia mahdollisuuksia käydä aitoja sopimusneuvotteluita tapahtumahyvittäjän ja kaikkien korttimaksuja vastaanottavien tahojen kanssa, vaan ko. tahoille tulnaisiin tarjoamaan vakiomuotoista sopimusta. Erityisesti olisi vaara, että viive kasvaa yrityksillä, joilla on vähän neuvotteluvoimaa. Kaupan liitto näkemyksen mukaan kortin myöntäjät ovat ulkoistaneet mm. Visa ja MasterCard -korttien tapahtumahyvitystoiminnan ja tulevat ulkoistamaan myös kansallisen pankkikortin korvaavien debit-korttien tapahtumahyvitystoiminnan. Kaupan liitto katsoo, että esityksen korttimaksuja koskevat tulkinnat ovat virheellisiä.

Suomen Yrittäjät totesi lausunnossaan, että SEPA on muodostumassa korttimaksuja vastaanottaville yrityksille kalliiksi uudistukseksi. Tilannetta heikentää 49 §:n tulkinta tapahtumahyvityksen suoritusajankohdan määräytymisestä. Käytännössä korttimaksuja vastaanottavilla yrityksillä ei olisi mitään todellista mahdollisuutta sopia tilitysajoista, vaan debit-korttien tilitysaika pitenisä nykyisestä. Uudistus uhkaakin heikentää erityisesti pienyritysten toimintaedellytyksiä maksamisen kulujen kohdistuessa jatkossa entistä suuremmin pieniin yrityksiin, joiden neuvotteluasema on erityisen heikko.

50-55 §

Ei kommentteja

56 §

Lainkohtaa ovat käsitelleet lausunnoissa **Eurocash, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ja Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE.**

Eurocash toivoo täsmennystä palveluntarjoaja-sanan käyttöön siltä osin kun ehdotus ottaa kantaa palveluntarjoajan vastuuseen mm. oikeudettomista tapahtumista. Eurocashiin käsityksen mukaan vastuu oikeudettomista tapahtumista on pankeilla siltä osin kun se ei johdu automaattioperaattorin laiminlyönnistä. Eurocash viittaa direktiiviin ja toteaa, että vastaavaa maksupalveluntarjoajaan liittyvää täsmennystä ei näytä sisältyvän lakiin. Tämänäyttöinen täsmennys olisi erityisesti maksuvälineen oikeudettoman käyttöön liittyvän vastuun osalta tarpeen. Lakiesityksen tarkoituksena ei voi olla, että myös itsenäisellä automaattitoimijalla on maksupalvelulain mukaisena palveluntarjoajana velvollisuus järjestää katoamisilmoitusten vastaanottaminen, tilien sulkeminen jne, jotka ovat kuitenkin ainoat käytännön keinot rajoittaa palveluntarjoajan vastuuta maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä. Vierasaunomaattioperaattorilla ei ole edes ole mahdollisuutta esimerkiksi oma-aloitteisesti estää pankin myöntämän maksuvälineen käyttöä.

Eurocash esittää, että lakitekstiä täsmennetään siten, että itsenäisen käteisautomaattitoimijan vastuun oikeudettomasti käytöstä täytyy rajautua yksiselitteisesti tilanteisiin, joissa automaatin toimintavirheestä johtuen asiakkaan kortilla onnistuttu nostamaan rahaa ilman tunnistautumista tai vielä sen jälkeen, kun pankki on estänyt maksuvälineen käytön. Vierasaunomaattioperaattorin vastuulle ei kuitenkaan voi jäädä mahdollinen viivästys maksuvälineen sulkemisessa asiakkaan pankille tekemän ilmoituksen.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ja Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE esittävät muutoksia eräitä muutoksia lainkohdan perusteluihin.

57 §

Lainkohtaa ovat käsitelleet antamissaan lausunnoissa **FK ry** ja **Kuluttajavirasto**.

FK esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Kuluttajavirasto toteaa, että on hyvä, että perusteluissa mainitaan, ettei maksuhäiriömerkintä toisessa sopimussuhteessa sinänsä oikeuta sulkemiseen.

58-59 §

Ei kommentteja

60 §

Ehdotettua lainkohtaa ovat kommentoineet **Diners Club Finland Oy, FK, Keskuskauppakamari, Kilpailuvirasto, Kuluttajavirasto, Luottokunta, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Nordea Pankki Suomi Oyj, Suomen Kaupan liitto, Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL ja Suomen Yrittäjät**.

Lausuntopalaute on jakautunutta:

- työryhmän ehdotusta nimenomaisesti kannattavat Kilpailuvirasto, Keskuskauppakamari, Kaupan liitto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Suomen matkatoimistoalan liitto ja Suomen Yrittäjät. Osa järjestöistä kuitenkin vaatii poistettavaksi rajoituksen, jonka mukaan maksu ei saa ylittää tosiasiallisia kustannuksia.
- ehdotukseen suhtautuvat varauksellisesti tai kielteisesti FK, Luottokunta, Diners Club Finland Oy ja Nordea. Kuluttajavirasto ei suoranaisesti vastusta säännöstä, mutta painottaa mm. sitä, että maksuista on informoitava asianmukaisesti.

FK ehdottaa, että poistettaisiin 60 §. Tämä siksi, että säännöksen vaikutuksia voitaisiin vielä tarkemmin selvittää. Heidän käsityksensä on se, että maksuvälineen käytöstä perittävän maksun suuruuden rajoittaminen ei olisi riittävä keino estämään mahdollisia negatiivisia hinnoitteluvaikutuksia, jotka johtaisivat käteisen käytön lisääntymiseen.

Diners Club Finland Oy on kielteisellä kannalla.

Keskuskauppakamari kannattaa esityksen 60.1 §:ään sisältyvää ehdotusta. Säännös lisää sopimusvapautta ja kilpailua sekä parantaa hinnoittelun läpinäkyvyyttä. Keskuskauppakamari esittää kuitenkin muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Kuluttajavirasto lausuu, että lähtökohtaisesti kuluttajien kannustaminen tietyn maksutavan käyttöön alennuksin on hintojen läpinäkyvyyden kannalta parempi vaihtoehto kuin maksut. Kuluttajavirasto esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin. Kuluttajaviraston mukaan hinnan ilmoittamisvelvollisuudesta olisi lainsäädännön informatiivisuuden vuoksi syytä mainita sekä 60 että 29 §:n perusteluissa.

Kuluttajaviraston ratkaisukäytännön mukaan alennuksen tarjoaminen vain niille kuluttajille, jotka maksavat luottokortilla tai muulla luotollisella maksuvälineellä, ei ole kuitenkaan sopivaa. Luotolla maksamiseen ei tule luoda erityisiä kannustimia, koska luottoon liittyy aina maksuvaikeuksien riski.

Kuluttajia voidaan kannustaa käyttämään kustannustehokkaita maksutapoja tarjoamalla samansuuruisia alennuksia niin pankkikortti kuin luottokorttimaksajille. Esim. yhdistelmäkortilla maksavaa kuluttajaa ei ole sopivaa ohjata alennuksilla maksamaan hankintansa luotolla. Sama alennus tulee antaa myös silloin, jos kuluttaja maksaa kortin pankkikorttiomaisuudella. Maksujen periminen maksuvälineen käyttämisestä on ongelmallista hinnan ilmoittamisvelvollisuuden vuoksi. Kuluttajansuojalaki ja hintamerkintäasetus edellyttävät kokonaishinnan ilmoittamista. Jos lisäksi peritään lisämaksuja, niistä on ilmoitettava erikseen. Jos maksuja peritään, niistä tulee ilmoittaa markkinoinnissa mainonta mukaan lukien. Maksuista on ilmoitettava myös kassalla. Lisäksi kuluttajan tulee saada tieto maksuista jo esim. kaupan ovella ennen kuin hän tekee päätöksen lähteä ostoksille kyseiseen liikkeeseen.

Luottokunta lausuu, että pitäisi kieltää oikeus vaatia maksua maksuvälineen käyttämisestä. Valmisteltaessa 60 §:ää ei otettu riittävästi huomioon suomalaista maksamisen infrastruktuuria.

Käteismaksamisen jo ohitettuaan korttimaksaminen on viime vuosina kasvanut Suomessa entisestään. Suomalainen maksamistapojen kehittyneisyys ja maksukorttien laaja käyttöönotto ovat mahdollistaneet tehokkaat korttimaksamisen prosessit ja varsinkin laajan korttien käytettävyyden maassamme. Näin syntyneet tehokkuushyödyt ovat välittyneet suoraan kuluttajille muun ohessa kaikkien kuluttajien saatavilla olevien laajan käytettävyyden omaavien ns. online-veloituskorttien muodossa. Suomalainen maksaminen poikkeaa merkittävästi monissa muissa euromaksualueen maissa noudatetuista maksutavoista, kuten Saksassa ja monissa Etelä-Euroopan valtioissa.

Suomen kaltaisessa kehittyneessä maksamisen infrastruktuurissa lisämaksun ja alennuksen salliva uusi laki saattaisi ilmeisimminkin johtaa siihen, että edistynyt ja tehokkaaksi osoittautunut maksamisen kulttuurimme lähtisi kehittymään kokonaistaloudellisesti epäsuotuisaan suuntaan: palaaminen käteisen käyttämiseen synnyttää sekä maksunsaajille että maksupalveluntarjoajille nykyistä suurempia taloudellisia rasitteita ja prosessien tehottomuutta. Vastaavasti kuin korttimaksamisen tuomat tehokkuushyödyt välittyvät maksupalvelun käyttäjille, myös käteismaksamisen lisäkustannukset välittyvät lopulta maksupalvelun käyttäjän vastattaviksi. Esitöiden mukainen kansallisen liikkumavaran hyödyntäminen yksinomaan maksun määrällisenä rajoittamisena ei riitä sääntelylle asetettujen kilpailun ja tehokkuuden edistämisen tavoitteiden saavuttamiseen. Nämä tavoitteet voidaan saavuttaa vain edistämällä käteismaksua kokonaistaloudellisesti tehokkaampien maksuvälineiden kehittymistä ja niiden käytettävyyttä tukevilla toimenpiteillä.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa ehdotettua säännöstä. Se toteaa, että maksunsaaja voi ehdotuksen mukaan siis vapaasti harkita, periikö se maksun kaikilla korteilla tehtävistä maksutapahtumista vai peritäänkö maksu vain tiettyjen tai tietyn kortin kohdalla. Maksu voidaan periä esimerkiksi vain kortista, jossa myyjän

korttityhtiölle maksama provisio on suurin ja halvempien korttien kohdalla voidaan maksu jättää perimättä.

Nordea Pankki Suomi Oyj kannattaa sitä, että maksamisen kustannukset näkyvät asiakkaille. On kuitenkin poikkeuksellista, että vain maksamiseen liittyvät suoritteet erotellaan sellaisiksi, jotka voidaan hinnoitella erikseen, kun muut tuotannon tekijät hinnoitellaan yleisesti tuotteiden hintoihin. Valmistelun aikana on esitetty näkemyksiä mm. siitä, että joltain osin esimerkiksi kaupan kiinteät kulutkin voisivat olla sellaisia maksamiseen liittyviä kustannuksia, joita voidaan hinnoitella maksusuorituksen tekemiseen.

Nordea Pankki Suomi Oyj:n käsityksen mukaan esityksessä tehdyn valinnan vaikutuksia ei ole arvioitu ja sen osalta vaikutukset voivat johtaa siihen, että käteisellä maksaminen yleistyy, mitä on pidettävä kansantalouden kannalta kaikkein kalleimpana ja tehottomimpana maksamisen muotona. Jos kyseessä olevaa kansallista optiota käytetään em. tavalla, tulee sääntelyyn sisällyttää nimenomainen maininta siitä, että hinnoittelu voi koskea myös käteismaksamista. Mikäli käteismaksamisen kustannukset sisältyvät hyödykkeiden hintoihin, mutta tällaista maksutapaa ei voida hinnoitella, maksavat muita tehokkaampia maksutapoja käyttävät asiakkaat tosiasiasa myös käteisen käsittelystä aiheutuvat korkeammat kustannukset. Tämä ei ole direktiivin kustannusten läpinäkyvyyttä koskevien tavoitteiden tai sen taustalla olevien eurooppalaista maksualueita koskevien käteismaksamisen korvaamiseen liittyvien tavoitteiden mukaista. Nordea Pankki Suomi Oyj toteaa, että myös kaupan piirissä on maksupalveluntarjoajia, jotka kuuluvat tietyn kauppaliikkeen konserniin. Tällainen toimintarakente yhdessä ehdotetun 60 §:n maksupalvelujen hinnoittelua koskevan säännöksen kanssa saattaa mahdollistaa muita maksuliikepalveluja syrjivän hinnoittelun.

Kaupan liitto pitää myönteisenä, että maksun pyytäminen tai alennuksen myöntäminen sallitaan.

Keskuskauppakamari ei pidä tarpeellisenä rajoittaa säännöksen soveltamista 60.2 §:ssä ehdotetulla tavalla. Säännöksen edellyttämä kustannuslaskenta voi tarpeettomasti estää säännöksen mukaisten oikeuksien hyödyntämistä.

FK on huolissaan niistä vaikutuksista, joita maksuvälineen käytöstä perittävillä maksuilla tulisi olemaan. FK:n mukaan jo pienenkin maksun periminen voi ohjata maksajia käyttämään käteistä rahaa nykyistä useammin. On otettava huomioon se vakava turvallisuusriski, joka pankkien, rahankuljetusyritysten ja kauppojen henkilökunnalle käteisen käsittelystä jo nykyiselläänkin aiheutuu. Myös SEPA-tavoitteisiin kuuluu käteismaksamisen korvaaminen kustannuksiltaan, turvallisuudeltaan ja käsittelytehokkuudeltaan paremmilla maksutavoilla.

Hinnoittelun läpinäkyvyys on tärkeä tavoite. Sen tulee koskea samalla tavoin kaikkia maksutapoja. Ehdotus johtaa siihen, että kaikkein kalleimman maksutavan eli käteisen kustannukset jäävät kuitenkin piiloon hyödykkeiden hintoihin. Tämä johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa muiden, tehokkaampien maksutapojen käyttäjät tukevat taloudellisesti käteismaksamista. Säännökselle, jonka mukaan palveluntarjoaja ei saa

kieltää maksunsaajaa veloittamasta maksua maksuvälineen käytöstä, ei ole FK:n mukaan esitetty riittäviä perusteita. Etukäteen on vaikea arvioida, minkälaisia vaikutuksia ehdotetulla säännöksellä olisi maksamistapoja koskeviin valintoihin.

Kilpailuvirasto lausuu, että ehdotuksen toteutuminen olisi myös omiaan parantamaan maksuvälineiden käytöstä aiheutuvien kokonaiskulujen läpinäkyvyyttä ja siten edistämään kilpailua eri maksuvälineiden välillä. Ehdotettu lain säännös lisäisi hinnoittelun läpinäkyvyyttä, sillä säännöksen mukaan palveluntarjoaja ei saisi estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua maksuvälineen käytöstä. Tämä tarkoittaisi käytännössä, että kauppiaille ja muilla maksunsaajilla olisi mahdollisuus pyytää jatkossa niin kutsuttua ”surcharge-maksua” tai antaa alennusta maksukortin tai muun maksuvälineen käyttämisestä.

Kilpailuvirasto on todennut asiaa koskevassa aiemmassa päätöksessään, että kauppiaiden mahdollisuudella pyytää käsittelymaksu maksuvälineen käytöstä on taloudellista tehokkuutta lisääviä vaikutuksia, koska eri maksuvälineillä on kauppiaille erilainen kustannusvaikutus ja koska kauppiaille on tämän johdosta selkeä motiivi edistää käsittelymaksuilla nimenomaan kustannustehokkaimpien maksuvälineiden käyttöä.

Kansallista liikkumavaraa tulisi Kilpailuviraston käsityksen mukaan hyödyntää uudessa laissa säätämällä, että maksuvälineen käyttämisestä perittävän maksun olisi oltava asianmukainen eikä se saisi ylittää maksunsaajalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry toteaa olevan, ymmärrettävää, että säännöksellä estetään se, että maksunsaajat tekisivät ”voittoa” perimällä kustannuksia suurempia maksuja maksukorttien käytöstä. On kuitenkin tärkeää, että maksunsaajalla on mahdollisuus siirtää kaikki palveluntarjoajan maksunsaajalta perimät maksut maksajille, olivatpa nämä maksut provisioita ostoksen summasta tai kiinteitä maksuja. Pahimmassa tapauksessa kielto periä asiakkaalta tiettyjä palveluntarjoajan maksunsaajalta perimiä kustannuksia voi johtaa siihen, että palveluntarjoajat siirtyisivät hinnoittelussa prosenttiperusteisista provisioista maksuihin, joita ei voi siirtää asiakkaille. Tämä merkitsisi käytännössä sitä, että säännöksen tavoite lisätä kilpailua maksukorttien välillä ja edistää halvempien maksukorttien käyttöä vesittyisi.

Kaupan liitto pitää perusteltuna, että maksun on perustuttava tosiasiallisiin kustannuksiin. Kaupan liitto esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL toteaa, että matkatoimistoalan kannalta on tärkeää, että 60 § säädetään ehdotetussa muodossa. Lisämaksuveloitusmahdollisuus maksuvälineen käyttämisestä johtaa siihen, että maksu kortin hyödyntämisestä voidaan ohjata oikealle taholle. Tähän saakka maksu on jäänyt rasittamaan esimerkiksi matkapalvelujen välittäjiä ja matkanjärjestäjiä. Tätä ei ole saatu kompensoitua palvelun tuottajien kanssa tehdyin sopimuksin, vaan kustannus kortin käytöstä on perusteettomasti jäänyt välittäjien ja matkanjärjestäjien kannettavaksi. Tämä on käytännössä ollut pakko ottaa huomioon muussa hinnoittelussa, joten kaikki asiakkaat ovat maksutavasta riippumatta joutuneet ottamaan osaa korttimaksuista syntyneiden

kustannusten kattamiseen. Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL näkee perusteltuna, että maksusaajalla on oikeus halutessaan antaa itse määrittelemissään tilanteissa alennusta maksukortin käyttäjälle.

Suomen Yrittäjät pitää asianmukaisena uudistusta, joka mahdollistaa sen, että korttimaksujen vastaanottaja voi laskuttaa asiakkaaltaan enintään korttimaksun kustannuksista aiheutuvat lisäkulut. Suomen Yrittäjät esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin. Suomen Yrittäjät kirjoittaa, että 60 §:n hyödyntäminen maksukäytännössä lisää korttimaksujen läpinäkyvyyttä ja edistää kilpailua eri maksuvälineiden välillä sekä ohjaa kuluttajia käyttämään maksuvälineenä edullisimpia kortteja. Suomen Yrittäjät pitää myös tärkeänä, että SEPAn kansallisessa siirtymäsuunnitelmassa mainittu periaate, jonka mukaan korttimaksuja vastaanottava yritys saa päättää itsenäisesti, mitä kortteja ja kortin ominaisuuksia yritys hyväksyy maksuvälineiksi, tulisi kirjata maksupalvelulakiin.

61 §

Ei kommentteja

62 §

Ehdotettua lainkohtaa ovat kommentoineet **DNA Oy, FiCom ry, FK, Kuluttajavirasto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ja Tietosuojavaltuutetun toimisto.**

DNA Oy ja FiCom ry esittävät eräitä muutoksia lainkohdan perusteluihin.

FK ehdottaa pykälän 3 momentin 3 kohdan säännöksen poistamista tarpeettomana maksupalvelulaista. **FK** toteaa, että säännös on direktiivin ulkopuolelta. **FK** huomauttaa, että sirukorttia käytettäessä maksunsaaja ei edes näe maksajan käyttämää korttia. **FK:n** mukaan ei ole selvää, voidaanko PIN-koodia käyttämällä vahvistettu maksu joissakin olosuhteissa tämän säännöksen perusteella riitauttaa.

FK kirjoittaa, että tämän ei tulisi olla mahdollista. Kansainvälisten korttiyhtiöiden sääntöjen mukaan kauppialla ei ole mitään velvollisuutta tarkistaa maksajan henkilöllisyyttä. Näihin sääntöihin ei ole mahdollisuutta Suomesta käsin vaikuttaa. Kun direktiivin ulkopuolelta lakiin otettu säännös ei lisäksi koskisi ulkomaisia kauppiaita, suomalainen kortin myöntäjä joutuisi epäedulliseen asemaan verrattuna muihin Euroopassa toimiviin kortin myöntäjiin. Ulkomaisilla maksunsaajilla ei ole velvollisuutta noudattaa suomalaista lainsäädäntöä. Asiakkaat voivat Suomen lain perusteella vedota vastuun vapautusperusteisiin, joiden osalta ei ole voitu esimerkiksi kauppiassopimuksissa sopia asianmukaisesti vastuunjaosta. Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa maksamiseen liittyvät käytännöt eri jäsenvaltioissa. Säännöksen mukaisen velvoitteen säilyttämiselle suomalaisessa lainsäädännössä ei ole perusteita. **FK** viittaa vielä maksuvälineen käyttäjän vastuun rajoittumiseen pääsääntöisesti 150 euroon. **FK** esittää myös muutoksia lainkohdan perusteluihin.

Kuluttajavirasto kannattaa säännöstä.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry katsoo, että korttimaksamisessa käytettäessä PIN-koodia on aiheellista vaatia maksunsaajaa tarkistamaan maksukortin käyttäjän henkilöllisyys vain, jos olosuhteiden perusteella on erityistä aihetta epäillä maksuvälineen hallintaa ja käyttöä oikeudettomaksi.

Ostoksen suuri rahamäärä synnyttäneen yksin vain harvoin tällaisen epäilyn, mutta yhdessä maksukortin käyttäjän epäilyttävän käytöksen ja olemuksen sekä muiden maksuun liittyvien poikkeavien piirteiden kanssa (esimerkiksi PIN koodi luetaan paperilta ja näppäillään tämän jälkeen maksupäätteeseen) perusteltu epäily oikeudettomuudesta voi syntyä. Jos maksukorttiosios toteutetaan allekirjoittamalla maksutosite, on maksunsaajan ehdotuksen mukaan verrattava maksutositteessa olevaa allekirjoitusta maksukortissa olevaan nimikirjoitusnäytteeseen. Maksunsaajan katsottaisiin ehdotuksen mukaan menetelleen huolimattomasti, jos maksutapahtuma on hyväksytty, vaikka maksukortissa oleva nimikirjoitusnäyte on selvästi erilainen kuin maksutositteessa oleva nimikirjoitus. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n mielestä pienet poikkeamat tosittien ja kortin nimikirjoituksissa eivät voi johtaa siihen, että maksunsaajan katsottaisiin toimineen huolimattomasti.

Nimikirjoituksien vertaaminen maksutapahtumassa tehdään myös maksutilanteista riippuen hyvin nopeastikin eikä kaikkia eroavaisuuksia voida havaita. Maksukortissa oleva nimikirjoitusnäyte voi olla myös kortin käytön johdosta kulunut, mikä hankaloittaa vertailua. Kun maksukorttiosios toteutetaan allekirjoittamalla maksutosite, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry mielestä väärinkäytösten estämisen kannalta on tärkeintä, että maksukortin käyttäjän henkilöllisyys tarkastetaan palveluntarjoajan antamien ohjeiden mukaisesti tietyn rahamäärän ylittävistä ostoista riippumatta siitä, epäilläkö käyttöä oikeudettomaksi vai ei.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että henkilötietolain näkökulmasta säännös liittyy käyttäjälle asetettuun velvollisuuteen maksuvälineen ja siihen liittyvien tunnisteiden suojaamiseen. Henkilötietolain 32 §:n suojaussäännös ei koske rekisteröityä vaan rekisterinpitäjää ja näiltä osin kyse on suojausvastuun järjestämisestä toisin kuin henkilötietolaissa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto lausuu, että ensimmäinen vastuuperuste muodostuu siitä, että käyttäjä tai muu haltija on luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle. Tietosuojavaltuutetun toimisto esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että toinen vastuuperuste liittyy siihen, että käyttäjä on laiminlyönyt huolimattomuuttaan 53.1 §:n suojaus- ja huolellisuusvelvoitteensa. Tässä säännöksessä on maksuväline-käsitteen lisäksi käytetty siihen liittyvää tunnistetiedon käsitettä, jolla on tarkoitettu asiakastunnusta, PIN-koodia ja muita tunnuslukuja sekä muita vastaavia maksuvälineeseen toiminnallisesti liittyviä, mutta siitä fyysisesti erillisiä tunnistetietoja. Esimerkkinä siitä, mitä ei pidetä tällaisena tunnistetietona, mainitaan luottokortin numero, joka on painettu luottokorttiin ja joka on siten välittömästi kenen tahansa luottokortin haltuunsa saaneen nähtävissä. Tämän esimerkin valossa olennaista näyttäisi olevan se, onko tunniste liitetty maksuvälineeseen ja onko se kenen tahansa nähtävissä ilman mitään teknistä apuvälinettä. Tämän

perusteella käyttäjän suojausvelvollisuus koskisi luottokorttinumeroa silloin kun se on kiinnitetty johonkin muuhun tietovälineeseen. Jos käyttäjä antaa luottokorttinumeron eräänlaisena vakuutena (autonvuokraus tai hotellivaraus) tulevalle maksunsaajalle, onko käyttäjällä vastuu myös siinä tapauksessa, että maksunsaaja epäonnistuu tällaisen tiedon suojauksessa ja ulkopuoliset voivat saada luottokorttitiedot haltuunsa (esim. tietomurto hotellin varausjärjestelmään). Toinen kyseeseen tuleva käytännön tilanne liittyy ns. phishing-tyyppiseen harhaanjohtavaan tiedonkeräämiseen, jossa uhria erehdytetään harhaanjohtavan linkin avulla antamaan nimenomaan maksuvälineen käyttöön liittyviä tunnisteita. Kun ehdotus merkitsee käyttäjän vastuun vähäistä ankaroitumista, olisi hyvä avata perusteissa sitä, merkitseekö vastuun ankaroituminen sitä, että käyttäjä olisi vastuussa tällaisissa tilanteissa maksuvälineen käytöstä kunnes on tehnyt 62 §:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että maksunsaajan laiminlyönti maksuvälineitä koskevien tunnistamistietojen suojaamiseen voitaisiin kirjata 62.3 §:n 3 kohdan vasturajoitukseen lisäämällä sinne maininta maksunsaajan huolimattomasta menettelystä myös tietojen suojaamisen osalta

(esim. ...tai maksunsaajan on laiminlyönyt maksuvälineeseen liittyvien tunnistetietojen asianmukaisen suojauksen.)

Tämä korostaisi maksunsaajan rekisterinpitäjänomaista vastuuta siitä, että jos maksunsaaja pitää näiden henkilötietojen käsittely asiakastietoina ja erityisesti niiden pitempää säilyttämistä tarpeellisenä, on maksunsaaja rekisterinpitäjänä ottanut erityisen riski, josta kantaa myös taloudellisen vastuun niiden suojauksen laiminlyönnistä. Tämä on yksi keino, jolla voidaan torjua luvatonta henkilötietojen käyttöä, josta yleisemmin keskustellaan ns. identiteettivarkautena.

Tietosuojavaltuutetun toimiston mielestä käytettyä käsitteistöä tulisi täsmentää. Luottokorttinumeroa voidaan pitää maksuvälineeseen liittyvän tunnisteena ja sen funktio on 44 §:ssä tarkoitetun yksilöivän tunnisteiden tapainen. Sen avulla ohjataan veloitus tapahtuma oikealle palvelun tarjoajalle ja tämän ylläpitämälle käyttäjän asiakastilille. Tällainen maksuliikenteen ohjaustieto ei vielä kerro mitään siitä liittykö siihen käyttäjän antama suostumus. Tämä suostumus toteutetaan usein tunnistamalla maksuvälineen oikeutettu käyttäjä. Tällaisen identifioimistunniesteiden tarkoitus liittyy henkilön tunnistamiseen ja jos se ei ole biometrinen tunniste, on sen keskeinen ominaisuus se, että se on vain kyseisen henkilön tiedossa. Kyse ei siis ole julkisesta tiedosta eikä salaosapidettävästä tiedosta vaan henkilökohtaisesta tiedosta ja siinä mielessä henkilötunnus, pankkitilinumero ja luottokorttinumero eivät ole tällaisia identifioimistietoja. Tällaiseen henkilökohtaiseen identifioimistietoon viittaa ehdotuksen 53.2 §:n säännös, jossa edellytetään, että palvelutarjoaja osaltaan varmistaa, ettei muilla kuin maksuvälineen haltijalla ole pääsyä maksuvälineeseen liittyviin tunnistetietoihin. Tällä ei voida tarkoittaa muuta kuin henkilökohtaisia identifioimistietoja. Sellaisenaan säännös on perusteltu, koska siinä kiinnitetään erityistä huomiota maksamisen tunnistamisjärjestelmien suojaamiseen myös palvelutarjoajan sisällä ja merkitsisi sitä, ettei maksuvälineeseen liittyviä identifioimistietoja voida ylläpitää tai uusia vaan ne olisivat maksuvälinekohtaisia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että vastuun vapauttamisperusteista on kiinnitettävä huomiota 62.3 §:n 3 kohtaan, joka koskee maksunsaajan velvollisuutta huolehtia maksuvälinettä käytettäessä maksajan oikeudesta käyttää maksuvälinettä.

Vaikka perusteluissa on mainittu nimikirjoituksen vertailu nimikirjoitusnäytteeseen jää tunnistaminen käytännössä paljolti sen luottamuksen varaan, että oikea henkilö hallitsee henkilöllisyysasiakirjaansa ja tämän läsnäolosta maksutapahtumahetkellä kirjataan henkilötunnuksen loppuosa maksunsaajalle jäävään tositteeseen. Yleistyvä PIN-tunnistus tulee ajan myös syrjäyttämään tämän tunnistuskäytännön. Tietosuojavaltuutetun toimisto ihmettelee sitä, mitä perusteluissa voidaan etäasioinnin osalta todeta. Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että tällaista etäasiointia varten on kehitetty erilaisia tunnistamismenetelmiä (kuten HST ja Tupas-tunnukset) ja niitä myös käytetään. Eduskunnassa on käsiteltävänä lakiesitys vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisestä allekirjoittamisesta (HE 36/2009), jolla pyritään edistämään tällaista etätunnistamispalvelutarjontaa. Näin ollen maksunsaajalta voidaan nyt ja tulevaisuudessa edellyttää parempaa tunnistamista eikä maksunsaajia tulisi tällaisessa puhtaasti sähköisessä kaupankäynnissä vapauttaa tällaisesta huolellisuusvelvoitteesta.

63 §

Ei kommentteja

64 §

FK ehdottaa perusteluja täydennettäväksi perusteetonta etua koskevalla arvioinnilla. FK halusi vielä tässä yhteydessä tuoda esille kysymyksen asiakkaan tietojen antamisesta toiseen pankkiin tai toiselle maksun osapuolelle sen jälkeen, kun maksussa on tapahtunut virhe. FK viittaa rahoitustarkastuksen standardiin. Se sisältää valvontaviranomaisen suosituksen menettelystä maksun ohjaututtua maksajan virheen vuoksi väärälle saajalle tai pankin tehtyä maksujen välityksessä virheen. FK esittää harkittavaksi, että kyseinen kanta pankin oikeudesta antaa pankkisalaisuuden estämättä asiakasta koskevia tietoja nostettaisiin lain tasolle.

65 §

FK toteaa, että 64 §:n perusteetonta etua koskeva huomautus koskee vastaavasti myös 65 §:ssä tarkoitettua maksunsaajan käynnistämää tai hänen välityksellään käynnistettyä maksutapahtumaa.

66-67 §

Ei kommentteja

68 §

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että virheellistä tai oikeudetonta maksutapahtumaa voidaan myös arvioida henkilötietolain 29 §:ssä tarkoitettuna tiedon korjaamisena. Tämän ehdotuksen mukaan jossain tilanteessa virhe korjataan maksunpalautuksella ja joskus erityisesti 68 §:n tilanteessa se jää sen varaan, miten palveluntarjoaja onnistuu varojen takaisin hankkimisessa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto ehdottaa, että pitäisi poissulkea se, ettei tällaista tiedon korjaamista voisi ajaa henkilötietolain mukaisena tiedon korjaamisasiana, koska tietosuojavaltuutetulla ei ole toimivaltaa määrätä maksunpalautuksesta, josta asiassa olisi viime kädessä kysymys. Jos palveluntarjoajan toimet eivät johda tulokseen, on käyttäjän nostettava perusteettoman edun palautuskanne virheen oikaisemiseksi.

Tietosuojavaltuutetun toimiston mielestä tulisi olla mutkattomampi oikeusturvakeino (vrt. esim. arvopaperilautakunta), koska oikeudenkäytön kustannukset voivat olennaisesti nostaa kynnystä tällaisen viimekätisen oikeusturvatie käyttööön. Jos muuta oikaisukeinoa ei ole, voidaan käyttäjälle vastuunjaosta aiheutuva taloudellinen riski laskea ja se tulisi myös ilmaista ehdotuksen vaikutusarvioinnissa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaan tulisi kiinnittää huomiota palveluntarjoajan ennaltaestäviin toimiin, joilla käyttäjä voisi omat kirjoitusvirheensä havaita. Henkilötietolain näkökulmasta on kyse rekisterinpitäjän vastuusta huolehtia tietojen oikeellisuudesta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto mainitsee, että joissakin tapauksissa on ilmennyt, että maksusaaaja on epäonnistunut tai myöhästynyt tiliveloitusten toimittamisessa palveluntarjoajalle, jolloin palveluntarjoajat eivät ole voineet tehdä veloitusta ajallaan. Ratkaisuna tällaisessa tilanteessa on se, että palvelujentarjoaja on varannut sopimusehdoissa oikeuden luovuttaa maksajan yhteystiedot, joiden perusteella maksusaaaja peri suoraan omin toimin tällaista saatavaa. Sinänsä tällaista sopimusehtoa on pidetty hyväksyttävänä. Kuluttajan näkökulmasta ongelmat liittyvät siihen, että perintäkirje voi tulla vuosienkin kuluttua ja siihen, onko epäkunnossa ollut maksupäätelaite tuottanut luotettavaa tietoa saatavien kohdistamiseksi. Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että tällaisissa tapauksissa voisi käyttäjän tiedonsaantioikeutta selkeyttää.

69 §

Ei kommentteja

70 §

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että tällaista tietojärjestelmän käytön valvontaa ei voida täysin ulkoistaa henkilötietolain 32 §:n suojausvelvollisuus huomioon ottaen. Maksupalvelujen toteuttamisen edellyttämien tietojärjestelmien ja tiedonsiirron suojaamiseksi on järjestelmien ylläpitäjiltä edellytettävä myös huolellisuutta ja jopa aktiivisia väärinkäytösten havainnointi- ja torjuntatoimenpiteitä varsinkin kun toiminta perustuu etäasiointiin tietoverkon välityksellä. Kun asiakkaan toimintaa on rahanpesusäännösten johdosta jatkuvasti tarkkailtava, on Tietosuojavaltuutetun toimiston mielestä perusteltua käyttäjän kannalta turvallisen maksupalvelun toteuttamiseksi, että maksupalvelun tarjoajat tarkkailevat maksunvälitystä myös tällaisessa omassa ja asiakkaidensa intressissä eikä väärinkäytösten havainnointi jää yksin käyttäjän jälkikäteisen reklamaation varaan.

Tietosuojavaltuutetun toimisto ehdottaa, että 70 §:n viimeiseen virkkeeseen lisätään palveluntarjoajan huolimattomuus varmistaa asianmukaisesti maksutapahtuman laillisuus.

Asianmukainen varmistaminen ei olisi pelkästään sitä, että palveluntarjoaja kykenee osoittamaan että maksuvälinettä ja niihin liittyviä identifioimistietoja on käytetty vaan kyseeseen tulisi myös näin esitettyjen maksutoimeksiantojen arviointi siitä näkökulmasta poikkeako kyseinen toimeksianto kyseessä olevan asiakkaan tavanomaisista toimista olennaisesti (esim. toimeksianto tulee toiselta puolen maapalloa

ja yöaikaan sekä siinä siirretään koko tilin rahamäärä ulkomaille). Se, ettei käyttäjä tällaista huomaisi, voisi liittyä esimerkiksi säästötiliin, josta käyttäjä ei välttämättä saa tai hanki säännöllisesti tietoja.

71-73 §

Ei kommentteja

74 §

Ehdotettua lainkohtaa ovat kommentoineet **FK** ja **Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL**.

FK ehdottaa, että säännökseen tulisi lisätä viittaus 79 §:ään. Lain tarkoituksena ei voine olla, että palveluntarjoaja olisi vastuussa maksunsaaja-aloitteisiin maksuihin liittyvästä maksupalautuksesta. Ehdotus sääntelee ehdotetussa muodossa vastuita muiden kuin maksunsaajien osalta. Maksupalautustilanteissa on käytännössä kyse maksunsaajasta johtuvasta menettelystä, minkä takia on tarpeen säännellä palautusvastuusta myös maksunsaajan osalta. **FK:n** ehdotus muutetuksi 74.1 §:ksi:

”Palveluntarjoajan takautumisoikeus

Jos palveluntarjoaja on 64, 65 tai 67 §:n nojalla joutunut vastuuseen maksupalvelun käyttäjälle sellaisesta virheestä, joka johtuu toisesta maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvasta palveluntarjoajasta tai välittäjästä taikka 79 §:n nojalla maksunsaajasta johtuvasta virheestä, palveluntarjoajalla on oikeus saada suorittamansa palautus tai hyvitys kyseiseltä palveluntarjoajalta tai välittäjältä.”

Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL lausuu, että säännösehdotus on perusteltu siltä osin kuin on selvää, että kortin oikeudeton käyttö on johtunut maksunsaajan laiminlyönnistä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, jos maksunsaaja ei ole tarkistanut kortilla maksavan henkilöllisyyttä ja kortti on jälkeempään osoittautunut varastetuksi. Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL:n mielestä on tärkeää, että takautumisoikeuden syntymisedellytykset määritellään laissa ja sen perusteluissa. Kyseinen oikeus palveluntarjoajalla saisi olla ainoastaan silloin, kun maksunsaajalla on mahdollisuus henkilöllisyyden tarkistamiseen. Jos matkailullisen palvelun tai palveluyhdistelmän varaaminen tapahtuu internetissä, sähköpostilla tai puhelimitse ja maksu toteutetaan esimerkiksi nettipankin kautta, kyseisen tarkistaminen on mahdotonta. Tällöin ei voida lähteä siitä, että maksunsaaja (esim. välittävä matkatoimisto) olisi vastuussa kortin oikeudettomasta käytöstä, jos maksunsaajan varausjärjestelmä tai varmistus puhelinvarauksessa tehdään korttiyhtiön antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL:n esittää muutoksia lainkohdan perusteluihin.

75-78 §

Ei kommentteja

79 §

Ehdotettua lainkohtaa ovat kommentoineet: **Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry** ja **TEM**.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry toteaa, että esimerkiksi hotellissa palveluntarjoajan antamia ohjeita noudattaen voidaan asiakkaan kortilta veloittaa esimerkiksi laskuttamatta jääneet huonepalvelumaksut, puhelin-, minibaari- ja ateriakulut ja muut kustannukset.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n mielestä rahamäärää ei voitaisi koskaan pitää suurempana kuin maksaja on kohtuudella voinut odottaa, jos palvelujen hinnat ja muut maksut, jotka on asiakkaan kortilta veloitettu, on ilmoitettu asiakkaan helposti saatavilla olevassa hinnastossa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry lausuu myös, että palautusvelvollisuutta koskeva säännös nykyisessä muodossaan on maksajan kannalta liian edullinen ja johtaisi herkästi palautusvaatimusten tekemiseen, vaikka kortilta veloitettu summa olisi täysin asianmukainen ja kohtuullinen. Arvio kulujen kohtuullisuudesta pitäisi tehdä objektiivisesti maksajan kulutuskäyttäytyminen yms. seikat huomioiden eikä yksistään maksajan omasta subjektiivisesta näkemyksestä käsin. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n mielestä se, että maksaja itse pitää rahamäärää liian suurena, ei voi johtaa palautusvelvollisuuteen, jos objektiivisesti arvioiden summa ei kuitenkaan ole ylisuuri. Palautusvelvollisuuteen ei pitäisi johtaa myöskään se, että summa pelkästään ylittää odotukset. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kirjoittaa, että palautusvelvollisuuden kynnystä tulisi nostaa niin, että se realisoituisi vasta, jos rahamäärä on odotettua selvästi suurempi. Jos palautusvelvollisuus realisoituisi, tulisi palveluntarjoajan ehdotuksen mukaan palauttaa koko summa takaisin maksajalle.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n mielestä säännöstä tulisi muuttaa siten, että palautusvelvollisuus koskisi vain sitä määrää, joka selvästi ylittää kohtuullisena pidettävän määrän.

TEM kirjoittaa, että perusteluissa todetaan, että maksunpalautuksen edellytyksiä arvioidaan tapauskohtaisesti. TEM:n mielestä säännös jättää kuitenkin epäselväksi sen, minkälaisiin käytännön tilanteisiin se tulisi sovellettavaksi, mitä tulisi pitää ”suurempana kuin on kohtuudella voinut olettaa”.

80 §

Ei kommentteja

81 §

Ehdotettua lainkohtaa ovat kommentoineet **FK** ja **Luottokunta**. Ne pitävät tärkeänä, että lakiin otettaisiin myös korttimaksujen sivullisittovuutta koskevat säännökset.

82-85 §

Ei kommentteja

86 §

Tietosuoja-valtuutetun toimisto lausuu, että ehdotuksen 86 §:n 2-4 momentissa tarkoitettu rikostiedon käsittely ja henkilötietolain 13 §:n muutosehdotus näyttävät selviltä erityissäännöksiltä suhteessa henkilötietolakiin.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että ehdotuksen suhde henkilötietolakiin näyttää kuitenkin edellä mainittuja yksityiskohtia moniulotteisemmalta. Ensinnäkin henkilötietoja käsitellään tyypillisessä maksupalvelutoiminnassa monissa tarkoituksissa. Maksuvälineet ovat henkilökohtaisia, jollei voida puhua anonyymistä maksamisesta. Maksuvälineisiin liittyvä oikeuksien hallinta toteutetaan henkilötiedollisten järjestelmien päällä. Tilinhaltija yksilöidään henkilötiedoilla ja tunnustetaan henkilötiedollisella käyttöoikeusjärjestelmällä (esim. Tupas). Maksu yksilöidään maksajan ja maksunsaajan henkilötiedoilla, jollei ole kyse oikeushenkilöstä. Mitä enemmän maksupalvelu siirtyy käytännössä etäasioinniksi ja itsepalveluksi, sitä enemmän kyse on tietojärjestelmiin ja henkilötietoihin tukeutuvasta toiminnasta. Ongelmana suhteessa henkilötietolakiin on yleisesti ottaen se, että kyse ei ole yksin rekisterinpitäjän toimesta tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä vaan tavallaan yhdessä käsittelystä, jossa käyttäjälle (rekisteröity) on annettu rajattu oikeus käsitellä omia tietojaan ja hänelle muodostuu siten myös vastuu tällaisesta käsittelystä. Henkilötietolain mukainen käsittelyvastuu on hyvin pitkälti rekisterinpitäjällä ja tässä suhteessa henkilötietolain vastuusäännöt eivät ole lähtökohdiltaan yhteensopivia tässä tarkoitetun henkilötietojen käsittelyn sääntelemiseksi.

Tietosuojavaltuutetun toimisto toteaa, että maksupalvelutoiminta on yksityisoikeudellista palvelua, jonka käytöstä tehdään sopimus (puitesopimus). Tällaiset sopimukset saavat hyvinkin keskeisen roolin säädeltäessä yksityiskohtaisemmin ei ainoastaan kuluttajasuojasta vaan myös henkilötietojen käsittelystä, jota erilaisten tietoyhteiskunnan palvelujen käyttö edellyttää. Henkilötietojen käsittelyn sääntelyssä on perinteisesti lähdetty perustuslain ja julkisoikeudellisen laillisuusperiaatteen perusteella siitä, että henkilötietojen käsittelystä on säädettävä lailla. Tästä syystä henkilötietojen käsittelyn sääntelyssä eivät sopimusjärjestelyt ole saaneet kovin suurta painoarvoa eikä käytössä ole vakiintuneita keinoja arvioida, onko henkilötietojen käsittelyä koskeva vastuunjako osapuolten käytössä olevien tieto- ja viestintätekniisten keinojen, toimintamahdollisuuksien ja kykyjen kannalta kohtuullinen.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa, että tällaisia toimialan keskinäistä tiedonvaihtoa koskevia järjestelyjä arvioitiin luottotietolain säätämisen yhteydessä, jolloin todettiin, että tällaiset tiettyä toimialaa koskevat tiedonvaihtojärjestelmät ovat toimialakohtaisia eikä yleisiä säännöksiä voida toimialojen erilaisista tiedontarpeista johtuen ole mahdollista saada aikaiseksi. Tästä syystä tällaiset järjestelmät jäivät tietosuojalautakunnan lupaa edellyttäväksi järjestelmiksi. Viimeinen toistaiseksi voimassa oleva lähinnä luottolaitoksille myönnetty lupa on annettu 4.2.2004.

Tietosuojavaltuutetun toimiston mielestä artikla 79 nimeää vain maksupetoksiin liittyvät väärinkäytökset, jotka toimiston mielestä sisältyvät em. lupaan. Näillä perusteilla implementointi ei edellyttäisi enempiä toimia. Lupamenettelyn rajoitus on siinä, että se koskee vain hakijoita. Tällöin muut toiminnan harjoittajat jäisivät pois tällaisen tiedon jakelun ulkopuolelle. Asianomistajina heillä olisi kuitenkin henkilötietolain 12 §:n 4 kohdan perusteella oikeus käsitellä väärinkäytöstietoja, mutta ei oikeutta väärinkäytöstietojen luovuttamiseen muille toiminnan harjoittajille. Jos säännöstä pidetään tarpeellisena, voisi siinä olla samantyyppinen viittaus tietosuojalautakunnan lupamenettelyyn kuin vakuutusyhtiölain 18:6 b:n 6 kohdassa.

87 §

Lain voimaantuloajankohtaa ovat kommentoineet **DNA Oy, EK, FiCom ry, FK, Keskuskauppakamari, LVM, Luottokunta, Nordea Pankki Suomi Oyj, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML, TEM, Uphill Oy ja Viestintävirasto.**

Monet lausunnonantajat vaativat lain voimaantulon lykkäämistä. (**TEM, LVM, Viestintävirasto, EK, FK, Keskuskauppakamari, FiCom ry, Uphill Oy, Luottokunta, Nordea Pankki Suomi Oyj ja DNA Oy**)

DNA Oy:n mukaan ehdotus vaatii merkittäviä muutoksia teleyritysten asiakastieto- ja laskutusjärjestelmiin, prosesseihin ja sopimusehtoihin. Tämän lisäksi tarvitaan uusi estoluokka ja muutoksia numerointia koskevia teknisiin määräyksiin. Palveluntuottajat joutuvat mahdollisesti muuttamaan palveluidensa ja tuotteidensa numerointia ja tekemään laajoja muutoksia järjestelmiinsä. Muutosten ei voida edellyttää olevan valmiina lain voimaantulohetkellä. Jotta muutostarpeet voidaan arvioida, suunnitella ja toteuttaa, tarvitaan riittävää siirtymäaika. DNA esittää, että siirtymäaika annettaisiin ehdotetun maksulaitoksista annettavan lain toimiluvan hakemista koskevan siirtymäajan puitteissa, eli 1.4.2011 asti.

EK lausuu, että ottaen huomioon direktiivin vaikeaselkoisuuden ja laajuuden sekä kansallisen lainvalmistelun (VM) viivästymisen rahoitusmarkkinakriisin seurauksena, soveltamisalaan piiriin kuuluvien yritysten on mahdotonta pystyä noudattamaan direktiivin edellyttämää voimaantuloaika. Soveltamisalan piiriin kuuluvat yritykset eivät kykene toteuttamaan sääntelyn edellyttämiä laajamittaisia ja aikaa vieviä tietojärjestelmä- ja sopimusehtomuutoksia sen lyhyen ajan sisällä, mikä jää lakiehdotusten sisällön vahvistumisen ja niiden voimaantuloajan väliin. Ei ole maksupalveluiden tarjoajien eikä niiden käyttäjien etujen mukaista, että tieto- ja muita järjestelmämuutoksia eikä sopimusehtomuutoksia ehditä toteuttaa määräajassa sääntelyn edellyttämälle tasolle. EK toivoo kohtuullista siirtymäaika molempien lainsäädäntöehdotusten (OM:n ja VM:n) voimaantulolle. Yritysten toimintojen sopeuttamiseksi yhtenä siirtymäaikavaihtoehtona voisi olla esim. 1.4.2011, joka on direktiivissä maksulaitostoimiluvan hakijoille alun perin asetettu siirtymäajan päättymishetki.

FiCom ry lausuu, että direktiivin voimaantuloaika on teleyritysten kannalta kohtuuttoman lyhyt. Ehdotetun lain edellyttämien tiedonantovelvoitteiden ja käyttäjille esitettävän määräaikaisten puitesopimusten irtisanomisoikeuden toteuttaminen edellyttää maksupalveluja tarjoamaan tulevien yritysten osalta merkittävien sopimus- ja tietojärjestelmämuutosten tekemistä. Maksupalveluja tarjoavien teleyritysten tulee voida toteuttaa tarvittavat lain edellyttämät muutokset asiakastieto- ja laskutusjärjestelmiinsä siten, ne muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden myös viestintäpalvelujen tarjoamisen kannalta keskeisen numeroinnin ja jo käytössä olevien lisämaksullisten palvelujen estojärjestelmien kanssa. Muutosten toteuttaminen voi johtaa myös tarpeeseen muuttaa Viestintäviraston antamia teknisiä määräyksiä puhelinverkon numeroinnista ja estoluokituksista esimerkiksi siten, että maksupalveluille määritellään oma estoluokkansa. Muutostarpeiden arvioiminen ja muutosten tekeminen vaativat riittävän siirtymäajan, jotta voidaan välttää mahdollisista virheistä johtuvat ongelmat, jotka voivat vaikuttaa myös viestintäpalvelujen toimintaan ja laskutukseen. FiCom ry

esittää, että ehdotetut lait tulisivat voimaan teleyritysten osalta maksulaitoslain mukaisen toimiluvan hakemista koskevan siirtymäajan päättyessä 1.4.2011.

FK lausuu, että ehdotettava sääntely on erittäin kattavaa ja yksityiskohtaista. Maksupalveluntarjoajien on tämän johdosta perusteellisesti uudistettava muun muassa järjestelmänsä, sopimusehtonsa, ohjeistuksena ja myös käännettävä kirjallinen materiaali eri asiointikielille. Luottolaitoslain 10.3 §:n johtuu, että Finanssivalvonnan on hyväksyttävä tilisopimus ja sen yleiset ehdot ennen niiden käyttöön ottamista. Koska lain valmisteluvaihe on viivästynyt ja lakia kuitenkin suunnitellaan tulemaan voimaan 1.11.2009, FK pitää välttämättömänä ottaa lakiin ainakin osittaisia siirtymäsäännöksiä. Pankit eivät voi käytännössä sisällyttää tietojärjestelmiinsä kaikkia laissa säädettyjä velvoitteita sinä lyhyenä aikana, joka lain sisällön vahvistamisen ja lain voimaantulon välille on näillä näkymin jäämässä. Eduskunta voi päättää käyttää kansallista liikkumavaraa toisin kuin esitysluonnoksessa on tehty.

On myös säännöksiä, kuten arvopäivää koskeva 51 §, jonka osalta direktiiviä on tulkittu eri tavoin ja jonka suhteesta koronlaskentaan on pankeissa edelleen toivottu saatavan selvennystä. Koronlaskennan muuttaminen aiheuttaa suuria järjestelmämuutoksia, joten säännökselle tulisi olla siirtymäaika. Vaarana on, että mietinnön perusteella toteutettavat sopimusehto- ja järjestelmämuutokset johtavat tilapäisratkaisuihin, jotka voidaan korjata vasta lain voimaantulon jälkeen. Tilanne voi johtaa myös siihen, ettei uusienkaan asiakkaiden kanssa voida tehdä sopimuksia lain edellyttämällä tavalla, koska sopimusehtoja ja järjestelmiä ei ole ehditty saattaa lain edellyttämälle tasolle. Riskinä on muun muassa pankille velvoitteiden rikkomisesta mahdollisesti seuraava vahingonkorvausvastuu. Lain velvoitetta peruspankkipalvelujen tarjoamisesta ei välttämättä myöskään voida kaikilta osin täyttää. FK pitää välttämättömänä siirtymäsäännösten ottamista lakiin esim. lain 2 luvun säännöksiin sekä sellaisiin säännöksiin, joista on nimenomaisesti jatkossa sovittava toisin yritysasiakkaiden kanssa. Siirtymäajaksi FK esittää kuutta kuukautta siitä, kun maksupalvelulaki on julkaistu. Esim. maksutapahtumasta kieltäytymiseen liittyvän ilmoituksen tuottaminen edellyttää järjestelmämuutoksia. Pankkien järjestelmiin maksupalautus ei aiheuttane järjestelmämuutoksia, mutta siirtymäaika on tarpeen, jotta sopimus ym. kysymykset saadaan hoidettua laskuttaja-asiakkaiden kanssa, ellei asiasta oteta lakiin ehdotuksemme mukaisesti nimenomaista säännöstä.

Keskuskauppakamari kirjoittaa, että teleyritykset ovat tuoneet esille, että laista seuraavien velvollisuuksien täyttämiseksi Viestintäviraston olisi muutettava niin sanottuja estoluokkia koskevia määräyksiään. Ennen esityksen voimaantuloa tulee huolehtia siitä, että kyseisiä määräyksiä muutetaan tarvittavilta osin.

Keskuskauppakamari katsoo, että direktiivistä seuraava voimaantuloaika on soveltamisalaan joutuvien yritysten kannalta kohtuuttoman lyhyt. Yrityksiltä vaadittavat järjestelmämuutokset ovat erittäin mittavia, ja lisäksi niiden olisi uudistettava asiakassopimuksensa. Soveltamisalaan joutuvien yritysten ja niiden asiakkaiden aseman turvaamisen vuoksi on tarpeen säätää kansallisena ratkaisuna riittävä siirtymäaika järjestelmämuutosten ja muiden muutosten toteuttamiseksi. Keskuskauppakamari esittää, että ehdotetut lait tulisivat voimaan VM:stä esiteltävän maksulaitoksista

annettavan lain toimitiluvan hakemista koskevan siirtymäajan päättyessä. Voimaantulopäivä olisi tällöin 1.4.2011.

LVM pitää välttämättömänä, että viestintäpalveluiden käyttäjien aseman turvaamiseksi sääntelyllä on riittävän pitkä, vähintään puolentoista vuoden voimaatuloaika.

Luottokunta lausuu, että lailla säädetään uusista maksupalveluntarjoajaa koskevista yksityiskohtaisista velvoitteista, joiden täytäntöön paneminen edellyttää palveluntarjoajilta voimassa olevien sopimusehtojen uusimista, palveluiden tuottamiseen liittyvien prosessien päivittämistä ja tietojärjestelmien muutoksia. Ilman siirtymäaikaa voimaan tuleva pakottava lainsäädäntö asettaa palveluntarjoajat väistämättä tilanteeseen, jossa ne eivät lain voimaan tullessa kykene täyttämään uusia vaatimuksia. Perusteluissa ei ole otettu riittävällä painoarvolla huomioon lain vaatimuksista aiheutuvien toimintaympäristön muutosten hallitun toteuttamisen vaatimaa kohtuullista aikaa ja niiden kerryttämiä kustannuksia. Tietojärjestelmien muutostarpeet edellyttävät vastuullisesti toimivalta luottolaitokselta riittävän suunnittelu- ja toteutusajan, jota ilman siirtymäaikaa voimaan tuleva laki ei salli. Tältä osin lailla ei saavuteta sille asetettua tavoitetta maksupalvelun käyttäjän aseman vahvistamisesta: nopeassa aikataulussa toteutetut prosessi- ja järjestelmämuutokset lisäävät riskiä siitä, että maksupalveluissa voi esiintyä virheitä, joissa todellinen vahingon kärsijä on lopulta kuluttaja. Tämä ei voi olla lainsäätäjän tarkoitus. Koska lain lopullinen sisältö ei vielä ole maksupalvelun tarjoajien käytössä, ei tietojärjestelmämuutoksia ole taloudellisesti tai toiminnallisesti perusteltua aloittaa tässä vaiheessa.

Nordea Pankki Suomi Oyj kirjoittaa, että lain voimaansaattaminen edellyttää pankeilta merkittäviä dokumentointiin ja tietojärjestelmiin tehtäviä muutoksia, joiden kustannusvaikutus suuri euroja ja joiden täytäntöönpano vaatii useiden kuukausien siirtymäajan. Kun esitys siirtyy eduskunnan syysistuntokaudelle, on selvää, ettei lain voimaantulon huomioimiseen jää sellaista riittävää aikaa, jota voidaan pitää palveluntarjoajien ja asiakkaiden kannalta kohtuullisena. Esim. tilisopimukset tulee hyväksyttäväksi Finanssivalvonnalla ja näemme, että pelkästään suomalaisten luottolaitosten tilisopimusten hyväksymisvaatimus johtaa tilanteeseen, jossa Finanssivalvonta ei mahdollisesti kykene tarkastamaan asiallisesti kaikkia tilisopimuksia ajoissa. Tällainen tilanne saattaa aiheuttaa mm. sen, että pankin tosiasiallinen mahdollisuus tehdä uusia lain piiriin kuuluvia sopimuksia estyy tai edellyttää huomattavan kalliita väliaikaisjärjestelyjä. Tiedossa on viime vuodelta esimerkki, miten kiireellisinä toteutetut tietojärjestelmämuutokset voivat aiheuttaa vakavia ja pitkäkestoisia toimintahäiriöitä palveluntarjoajalle. Voimaantulon ajoittaminen marraskuun alkuun aiheuttaa tällaisia häiriöitä koskevan merkittävän riskin, joka tulee ottaa huomioon siirtymäaikaa harkittaessa. Nordea Pankki Suomi Oyj katsoo, että lain asianmukainen voimaansaattaminen edellyttäisi kuuden kuukauden voimaantuloaika siinä, kun lakiteksti on julkaistu säädöskokoelmassa.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML kirjoittaa, että teleyritysten tulisi jatkossa erotella maksupalvelutoiminta muusta toiminnastaan. Teleyritysten monimutkaisimpia ja investointirakenteeltaan raskaimpia toiminnan osia oleva laskutusjärjestelmä olisi merkittävien käytännön muutosten kohteena. Näiden mittavien

ja monivaikutuksisten muutosten vuoksi tulisi voimaantulo- ja siirtymäsäännösten lopullisen muotoilun taustalla olla riittävän kattava vaikutusanalyysi. Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML katsoo, että erityistä huomiota tulisi kiinnittää riittävän etäällä olevaan voimaantuloajankohtaan tai siirtymäajan pituuteen relevanttien säännösten osalta. Nyt esitetty voimaantuloaika antaa ehdottomasti liian lyhyen ajan muutosten suunnitteluun, testaamiseen ja implementointiin ottaen huomioon myös kuluttajasopimusten mahdolliset muutostarpeet.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML lausuu, että teleyritysten laskutus- ja maksupalvelutoimintoihin liittyvät muutokset sisältävät suoran ja vahvan kytkennän Viestintäviraston määräyksissä tarkemmin normeerattuihin estopalveluihin. Nämä estopalvelut ovat laajasti kuluttajien käytössä ja ehdotetut säännökset aiheuttaisivat todennäköisesti muutospaineita näihin estopalveluihin. Ja näihin estopalveluihin liittyvä muutostyö sisältää monia erilaisia kustannus- ja muita vaikutuksia, mikä tulisi ottaa myös jatkovalmistelussa huomioon.

TEM lausuu, että esityksen vaikutusten arvioinnissa on esitetty, että lain voimaantulon johdosta palveluntarjoajille tulee tarve tarkastaa ja muuttaa maksupalveluihin ja maksutileihin liittyvät sopimukset, ehdot, asiakkaalle annettava informaatio, palveluprosessit, tiedonantoprosessit, maksujen käsittelyprosessit, maksuliikepalveluiden työprosessit ja tietojärjestelmät. Olisi kuluttajan etujen mukaista, että palveluntarjoajilla olisi riittävästi aikaa saattaa järjestelmänsä vastaamaan uusia normeja. TEM esittää, että lain valmistelussa otettaisiin huomioon näiden toimien vaatima aika suhteessa lain vahvistamisen ja määräysten voimaantulon väliseen aikaan.

Uphill Oy pyytää kansallista lisääaikaa vuoden 2012 loppuun lain soveltamiseen, koska laskutusohjelmien muutokset ovat aina pitkäkestoisia ja vaikeita asioita.

Uphill Oy pyytää lisäksi huomioimaan Metsähallituksen mobiilimaksu-tarjontaan liittyvän palvelun. Uphill Oy on toteuttanut Metsähallitukselle kalastuslupien ja metsästyslupien mobiilimaksun ja tämä maksutapa on säädetty voimassa olevaksi maan metsätalousministeriön asetuksessa seuraavat kolme vuotta eteenpäin.

Viestintävirasto toteaa, että lain soveltaminen teleyritysten tarjoamien viestintäpalvelujen avulla suoritettavaan maksamiseen edellyttää runsaasti muutoksia teleyritysten sopimusmalleihin ja tietojärjestelmiin. Viestintävirasto pitää tärkeänä, että teleyrityksille annetaan riittävästi aikaa saattaa laissa edellytetyt muutokset valmiiksi, jotta välttyttäisiin asiakastieto-/laskutusjärjestelmien virheistä johtuvilta ongelmilta, jotka saattaisivat vaikuttaa myös viestintä-palvelujen toimintaan taikka laskutukseen.

Laki saattaa myös johtaa tarpeeseen muuttaa Viestintäviraston puhelinverkon numerointia- ja/tai estoluokituksia koskevia teknisiä määräyksiä, mikäli asiakkaalle tarjotusta puhelinliittymästä ei muutoin (kuin esto-luokitukseen perustuvalla tekniikalla) pystytä kytkemään pois maksupalvelujen käyttöä asiakkaan niin halutessa. Harkittavaksi tulee, pitäisikö maksupalveluiksi luettaville palveluille lisätä oma estoluokkansa. Määräysmuutokset ja se, että toimijat muuttavat numeronsa määräysten mukaiseksi, vaatii myös aikansa - etenkin kun otetaan huomioon, ettei vielä ole aivan selvää, mitkä lisämaksulliset palvelut kuuluvat maksupalvelulain soveltamisalaan.

88 §

Suomen Yrittäjät kannattaa lakiehdotuksen linjausta siitä, ettei kotimaan maksutapahtumissa sovelleta vuoden 2012 alkuun saakka maksupalveludirektiivin sallimaa mahdollisuutta sopia enintään 3 työpäivän määräajasta, vaan maksutapahtumat olisi heti lain voimaantulosta lähtien toteutettava yhdessä työpäivässä. Sen sijaan pankeilla on siirtymäaika käytettävissä rajat ylittävissä tilisiirroissa ja aluksi tilisiirrot tulisi toteuttaa kolmen työpäivän kuluessa ja vuoden 2012 alusta lähtien yhdessä työpäivässä. Siirtymäsäännös on rajat ylittävissä tilisiirroissa perusteltu.

89 §

Ei kommentteja

2.2 Kuluttajansuojalaki

Ei kommentteja

2.3 Viestintämarkkinalaki

79 a §

Kuluttajavirasto katsoo, että ehdotettu viestintämarkkinalain 79 a §:n muutos ei ole riittävän laaja-alainen. Soveltamisalan rajoitukset johtavat hajanaiseen ja epätarkoituksenmukaiseen sääntelyyn, jossa kuluttajan oikeussuoja riippuu muodollisista seikoista, joilla ei ole kuluttajalle käytännön merkitystä. Jos kuluttajan matkapuhelimensa kautta tilataan oikeudettomasti palveluita tai tavaroita, kuluttajan vastuu oikeudettomasta käytöstä riippuu siitä, tilittääkö liittymäoperaattori maksut edelleen vai onko liittymäoperaattori samalla myös palveluntarjoaja, joka ei tilitä saamaansa maksua edelleen. Kuluttajavirasto katsoo, että maksupalvelulain 62 §:ää tulee soveltaa myös viestintäpalveluiden oikeudettomaan käyttöön. Kuluttajavirasto huomauttaa, että 62.3 §:n 3 kohta ei perustu direktiiviin vaan on kansallinen ratkaisu.

80 §

Ei kommentteja

2.4 Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista

Ei kommentteja

2.5 Henkilötietolaki

Tietosuojavaltuutetun toimisto kirjoittaa lausunnossaan, että henkilötietojen käsittelyn peruste on puitesopimuksen muodostama asiakassuhde ja yksittäisen maksun osalta suostumus. Henkilötunnus on kerätty tätä puitesopimusta tehtäessä ja sen käsittely nykyään perustuu esimerkiksi luottolaitosten osalta henkilötietolain 13 §:ään ja rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (503/2008) säännöksiin asiakkaan tuntemisesta ja tunnistamista. Se, kattaako henkilötietolain nykyiset perusteet ja rahanpesusäännökset kaikkia mahdollisia maksupalvelutoiminnan harjoittajat, Tietosuojavaltuutetun toimisto ei tarkkaan ottaen tiedä, mutta sen mielestä henkilötietolain 13.1 §:n 2 kohtaa voisi pitää voimassaolevan lain kannalta riittävänä perusteena. Henkilötunnusta olisi siten oikeus käsitellä käyttäjien tietojen yksilöintiin maksupalvelutietojärjestelmässä, mutta sen perusteetonta leviämistä tulisi pyrkiä välttämään sillä, että sitä ei käytetä ehdotuksen 44 §:ssä tarkoitettuna yksilöivänä tunnisteena. Ehdotuksessa ei esitetä tähän muutosta vaan tunnisteena olisi muu henkilöön liitettävä tunniste kuten pankkitilinumero eikä edes viitenumerona esitetä käytettäväksi henkilötunnusta, mikä on ollut Suomessa maksuvälityksessä vallitseva käytäntö.

2.6 Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä

Ei kommentteja

2.7 Veronkantolaki

Verohallinto kirjoittaa, että veronkantolain 13 §:ssä säädetään rahalaitosten ja muiden veronmaksuja vastaanottavien maksupaikkojen tiedonantovelvollisuudesta. Esityksessä ehdotetaan, että säännös kumottaisiin direktiivin 86 artiklan 1 kohdan vastaisena.

Verohallinnolla ei ole säännöksen kumoamisen suhteen huomauttamista. Sen sijaan perusteluista käsitellyistä Verohallinnon ja rahalaitosten keskinäisistä sopimismahdollisuuksista Verohallinto toteaa, että sopimusten tekemiseen liittyvät menettelyt ja toimivaltakysymykset suhteessa VM:ön ja valtiokonttoriin vaativat vielä selvitystä.

VM yhtyy Verohallinnon lausuntoon esitysluonnoksesta.

14 §

Verohallinto kirjoittaa, että veronkantolain 14 §:n 1 momentissa olevan valtuussäännöksen nojalla VM on määrännyt rahalaitoksille edellä mainittujen tietojen toimittamisesta maksettavan korvauksen suuruuden. Kun 13 §:ssä säädetty tiedonantovelvollisuus nyt poistetaan, 14 §:n 1 momentti ja sen nojalla tiedonsiirtokorvauksista annettu veronkantoasetuksen 9 § käyvät tarpeettomiksi.

Verohallinnolla ei huomautettavaa 14 § 1 momentin kumoamisesta. Veronkantolain 14 §:ään jää edelleen sen nykyisessä 2 momentissa oleva säännös rahalaitoksen velvollisuudesta maksaa viivästyskorkoa, jos sen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvat maksutiedot on toimitettu myöhässä. VM yhtyy Verohallinnon lausuntoon esitysluonnoksesta.

VM toteaa, että esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset saattavat antaa aihetta muuttaa veronkantolain säännöksiä liittyen siihen, milloin maksu katsotaan suoritetuksi. Asia selvitetään VM:n mukaan erikseen ja siitä annetaan tarvittaessa oma esitys eduskunnalle.

2.8 Muita huomautuksia

Eurocash lausuu, että käteisnostopalvelun käytöstä ja siitä mahdollisesti perittävään katteelliseen palkkioon ei löydy viittausta. Eurocash kirjoittaa, että heidän tietojensa perusteella käteisnostoista on jatkossa mahdollisuus veloittaa palvelua käyttävältä asiakkaalta tapahtuman kulujen lisäksi operaattorin itse määrittelemä palkkio. Eurocash toivoo tämän seikan täsmentämistä ja asianmukaista kirjaamista lakitekstiin väärinkäsitysmahdollisuuksien estämiseksi.

Eurocash esittää, että lainvalmistelussa huomioitaisiin alempana oleva seikka, ja käsitteistöä on-us/ off-us automaateista täsmennettäisiin markkinoilla toimivien operaattorien aseman täsmentämiseksi ja tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi käteisnostomarkkinoille

Suomen käteisnostoautomaattiverkosto poikkeaa rakenteeltaan merkittävästi muun Euroopan vastaavista infrastruktuureista siinä, että kotimaan markkinoilla vallitsee yhden palveluntarjoajan (Automatia Oy) monopoli, jolle Suomessa toimivat pankit ovat ulkoistaneet automaateista tapahtuvat käteisnostonsa.

Pankit ovat katsoneet käteisnostoautomaattien olevan heille ulkoistuksesta huolimatta ns. on-us eli omia käteisnostoautomaatteja. Eurocash Finlandin tultua markkinoille 13.3.2008 tarjoamaan samoja palveluja päättivät pankit asettaa yksityisen toimijan verkosta tehdyille nostoille ns. palvelumaksun (disloyalty-fee), jonka pankki veloittaa asiakkailtaan jokaisesta ns. vierasautomaatilta (off-us) tehdystä nostosta. Veloituksen perusteluissa pankit vetoavat maksupalveludirektiivin kohtaan rajat ylittävistä maksuista ja siihen että niiden on kohdeltava kotimaisia vierasautomaatteja samoin kuin muita EU:n sisäisiä vierasautomaatteja, joista tapahtuvista käteisnostoista pankit veloittavat vastaavan palvelumaksun. Automatian Oy:n osakaspankit (Sampo Pankki Oyj, Nordea Pankki Suomi Oyj ja OP-Keskus osk.) eivät kuitenkaan omista eivätkä itsenäisesti operoi käteisautomaatteja Suomessa vaan koko käteisnostamisen Otto-automaateilta mahdollistama infrastruktuuri on Automatia Oy:n omistama ja hallinnoima. Automaatteja ei myöskään voi tunnistaa tietyille pankille kuuluviksi.

Automatian asiakaspankkien osalta tilanne on samankaltainen, mutta näillä pankeilla ei ole mitään omistuksellista yhteistyötä Automatian kanssa eivätkä asiakaspankit siten voi mitenkään omistaa yhtään Automatian automaateista.

EU:n komissio on päätöksessään 19/XII/2007 (COMP 34.579 MasterCard, COMP 36.518 EuroCommerce ja COMP 38.580 Commercial Cards) ottanut kantaa vierasautomaattien määrittelyyn seuraavasti:

On-us and Off-us transactions: On-us transactions occur if the issuing bank and the acquiring bank are identical for card payment. In larger sense industry uses the notion of on-us payments also where the issuing and the acquiring bank belong to the same group of banks. Off-us transactions occur where the issuer and the acquirer are different institutions.

Eurocash:n käsityksen mukaan tämä määrittely vahvistaa sen, että Automatia Oy:n operoimat ja hallinnoimat käteisnostoautomaatit ovat tosiasiallisesti pankeille off-us automaatteja ja niitä tulisi kohdella samoin kuin muita vierasautomaatteja markkinoilla. Näin ollen pankeilla ei tulisi olla oikeutta veloittaa muiden off-us palveluntarjoajien palveluista enempiä kuin veloitus Automatian käteisnostoautomaateista on.

Kaupan liitto mainitsee, että pankkikortti- ja siihen verrattavien online-korttien maksujen arvo vuonna 2007 oli yhteensä 26.500 miljoonaa euroa. Kansallisen pankkikortin osuus tästä oli 22.500 miljoonaa euroa. Em. maksutavoista käytetään yleisnimitystä debit-maksaminen, jolle on tunnusomaista, että se kytkeytyy kortinhaltijan pankkitiliin. Debit-maksaminen edustaa 75 % kaikesta korttimaksamisesta. Suomalaisessa korttimaksamisessa ovat volyymeiltään merkittävien korttien tilitysajat kaupalle seuraavat: pankkikortin osalta yksi (1) pankkipäivä, Visa ja MasterCard korttien osalta kuusi (6) pankkipäivää. SEPA on muuttamassa maamme korttijärjestelmää siten, että kansallinen pankkikortti poistuu markkinoilta ja se korvataan Visa Debit ja Debit MasterCard -korteilla. Tämä merkitsee sitä, että pankkikorttityyppisen maksamisen korttitapahtumat lähetetään pankin sijasta palveluntarjoajalle / tapahtumahyvittäjälle (Luottokunta). Seuraavia taloudellisia vaikutuksia on nähtävissä korttimaksamisen osalta. SEPA on muuttamassa korttimaksamista ns. debit-korttien osalta korttimaksuja vastaanottavien yritysten näkökulmasta oleellisesti nykyistä huonommaksi. Itse korttitapahtumien osalta kustannukset kaupalle debit-korttien osalta noussevat tariffimuutoksen johdosta 60 milj. euroa vuodessa (luku perustuu vuoden 2007 korttitapahtumien määrään ja arvoon). Lakiesityksessä esitetyn tilitysajan sopimismahdollisuus lisäisi kustannuksia tilitysajan muuttuessa esimerkiksi yhdestä (1) pankkipäivästä kolmeen (3) pankkipäivään seuraavasti; yritykset joutuisivat lisäämään omaa ja/tai vierasta pääomaa noin 150 miljoonalla eurolla pysyvästi, mikä luonnollisesti kasvaisi samassa suhteessa kuin korttimaksamisen volyyymi kasvaa. Käyttäen rahan hintana 4 % aiheutuu lisäpääomasta korkokustannuksia 6 miljoonaa euroa vuodessa.

Kilpailuviraston mielestä käteisautomaattipalveluiden kilpailun kannalta olisi suotavaa, jos vierasautomaattiyrittäjät voisivat uuden lain perusteella periä niille automaattinostoista aiheutuvat kustannukset suoraan asiakkailtaan. Tällä hetkellä kukin pankki veloittaa asiakkaitaan nostoista, jotka tehdään vierasautomaatilla kyseisen pankin myöntämällä korteilla.

LIITE

Seuraavilta tahoilta pyydettiin lausuntoa työryhmän mietinnöstä. *:llä merkityt tahot antoivat lausunnon ja ☐:llä merkityt tahot antoivat lausunnon omasta aloitteestaan.

Valtiovarainministeriö*
Liikenne- ja viestintäministeriö*
Työ- ja elinkeinoministeriö*

Markkinaoikeus
Kuluttajariitalautakunta

Finanssivalvonta
Kilpailuvirasto*
Kuluttajavirasto* / kuluttaja-asiamies
Suomen Pankki*
Tietosuojavaltuutettu*
Valtiokonttori
Verohallinto*
Viestintävirasto*

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE*

Elinkeinoelämän keskusliitto EK*
Finanssialan Keskusliitto ry*
Keskuskauppakamari*
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry*
Kaupan Liitto*
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry*
Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, ASML*
Suomen matkatoimistoalan liitto ry – SMAL*
Teleforum ry*
Suomen Yrittäjät*
Viestinnän Keskusliitto ry*
Aikakauslehtien Liitto ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Sähköenergialiitto ry
Taloushallintoliitto ry

Suomen Kuluttajaliitto ry
Kuluttajat – Konsumenterna ry

Ammattiliitto Suora ry

Automatia Pankkiautomaatit Oy*
Diners Club Finland Oy☐
DNA Oy☐

Eurocash Finland Oy*
Luottokuntaᄡ
MTV MEDIAᄡ
Nordea Pankki Suomi Oyjᄡ
Suomen Käteisnosto Oy
Uphill Oy*

Sarjan aiemmat julkaisut vuonna 2009

1. Hallinto-oikeuksien sähköinen tiedoksianto Veronsaajien oikeudenvilvontayksikköön
2. Jatkokäsittelylupa hovioikeudessa. Lausuntotiivistelmä
3. Väkivallan vähentäminen Suomessa
4. Pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistaminen. Lausuntotiivistelmä
5. Lausunnot oikaisuvaatimustoimikunnan mietinnöstä
6. Yhteistalouden purkaminen avoliiton päättyessä. Lausuntotiivistelmä
7. Vapaudenmenetyksestä maksettavan korvauksen hakeminen
8. Käsitteilyn joutuisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä. Lausuntotiivistelmä
9. Luottotietolain muuttaminen. Lausuntotiivistelmä.
10. Yhteistalouden purkaminen avoliiton päättyessä. Yhteenveto kansalaispalautteesta
11. Tunnista, tunnusta ja toimi. Järvenpään väkivallan vähentämisen pilottihankkeen arviointi
12. Tiivistelmä yhdistyslakityöryhmän mietinnöstä (OMTR 2008:3) annetuista lausunnoista
13. Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus sekä maksukyky- ja tasetesti osakeyhtiön varojenjaossa
14. Surmansa saaneen läheisten korvaussuoja. Vahingonkorvauslain 5 luvun 4 a §:n ja rikosvahinkolain 8 §:n 3 momentin arviointia
15. EU:n rautatievastuuasetuksen täytäntöönpano. Lausuntotiivistelmä
16. Maanvuokralain tarkistamistarve. Lausuntotiivistelmä

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
puh. (09) 160 03
www.om.fi

PB 25
00023 STATSRÅDET
tfn (09) 160 03
www.jm.fi